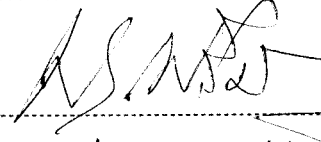
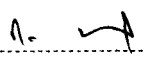
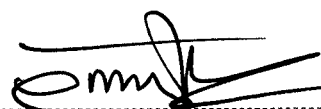


หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อและนามสกุล นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว
2. อาจารย์ ดร. จักรพรรดิ วัฒนา

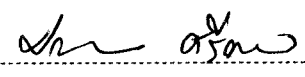
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประยูร ศรีประสาธน์)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จักรพรรดิ วัฒนา)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช


..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) อาจารย์ที่ปรึกษา

(1) รองศาสตราจารย์ ดร. กถ้ำ ทองขาว (2) อาจารย์ ดร. จักรพรรดิ วัฒนา ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ (2) เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 342 คน ในปีการศึกษา 2550 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบบมาตราประมาณค่า มีความเที่ยง .982 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเซฟท์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนาครู บุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (3) ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ด้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ไม่แตกต่างกัน (4) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน และที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้านคือด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ปัญหาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

คำสำคัญ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Thesis title: Roles of School Administrators on Promoting Student-Centered Learning Management as Perceived by Private School Teachers in Samut Prakan Province

Researcher: Miss Uraiwan Chatsupang; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Kla Tongkow, Associate Professor; (2) Dr. Chakrapat Wata; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this study were to (1) study roles of school administrators on promoting student-centered learning management as perceived by private school teachers in Samut Prakan province; (2) compare the roles of school administrators on promoting student-centered learning management as perceived by private school teachers in Samut Prakan province, classified by educational level, teaching experience and the size of school; and (3) study problems and recommendations on promoting student-centered learning management of private school administrators.

The sample of the study consisted of 342 teachers in private schools in Samut Prakan province in the 2007 academic year, obtained by multi-stage sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire, developed by the researcher, with reliability coefficient of .982. The statistics for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffe method.

Research findings were as follows: (1) Private school teachers rated both the overall and by-aspect roles of school administrators on promoting student-centered learning management at the high level. (2) Teachers with different educational levels did not significantly differ in their opinions on the roles of school administrators on promoting student-centered learning management. However, when the comparison was made on each role aspect, significant differences at the .05 level were found on two aspects: the teacher and personnel development, and the participation of parents and community aspects. (3) Teachers with different teaching experiences differed significantly at the .01 level in their opinions regarding the overall role of school administrators on promoting student-centered learning management. When each role aspect was compared, significant differences at the .01 level were found on five role aspects; while no significant difference was found on the participation of parents and community. (4) Teachers working in schools of different sizes differed significantly at the .05 level in their opinions regarding the administrators' roles. When each role aspect was compared, significant differences at the .05 level were found in three aspects, and at the .01 level in one aspect, i.e. the aspect of organizing environment to facilitate learning management; while no significant difference was found on the aspects of planning for learning management, and participation of parents and community.

The main problems on promoting student-centered learning management were the lack of budgets in personnel development, and insufficiency of learning sources and learning materials. Recommendations on promoting student-centered learning management were that the personnel should be developed regularly and continuously, and parents and the community should be given more opportunity to participate in instructional management.

Keywords: Roles of school administrator, Promoting student-centered learning management

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมราช และอาจารย์ ดร. จักรพรรดิ วัฒนา เลขานุการคณบดี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและ
ติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ
เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอบพระคุณอาจารย์ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยที่ได้กรุณาให้คำ
แนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และขอบพระคุณฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนการ
ศึกษาเอกชนเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และเขต 2 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการ
แนะนำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอบพระคุณครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ
ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

อุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์

ตุลาคม 2550

สารบัญ

| | หน้า |
|--|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย | ง |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ | จ |
| กิตติกรรมประกาศ | ฉ |
| สารบัญตาราง | ณ |
| สารบัญภาพ | ฐ |
| บทที่ 1 บทนำ | 1 |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| วัตถุประสงค์การวิจัย | 5 |
| กรอบแนวคิดการวิจัย | 5 |
| สมมติฐานการวิจัย | 6 |
| ขอบเขตการวิจัย | 7 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ | 8 |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 11 |
| บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง | 12 |
| แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน | 12 |
| แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 17 |
| บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ | 33 |
| บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 60 |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 68 |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย | 75 |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง | 75 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 76 |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล | 78 |
| การวิเคราะห์ข้อมูล | 79 |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล | 80 |

สารบัญ (ต่อ)

| | หน้า |
|--|------|
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 81 |
| การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม | 82 |
| การวิเคราะห์บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัด สมุทรปราการ | 83 |
| การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัด สมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา | 96 |
| การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัด สมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน | 97 |
| การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัด สมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน | 105 |
| ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 112 |
| บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | 117 |
| สรุปการวิจัย | 117 |
| อภิปรายผล | 122 |
| ข้อเสนอแนะ | 132 |
| บรรณานุกรม | 134 |
| ภาคผนวก | 144 |
| ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ | 145 |
| ข. หนังสือขอความร่วมมือ | 152 |
| ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย | 157 |
| ง. ค่าคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย | 170 |
| ประวัติผู้วิจัย | 182 |

สารบัญตาราง

| | หน้า |
|--------------|---|
| ตารางที่ 3.1 | จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 76 |
| ตารางที่ 4.1 | จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน..... 82 |
| ตารางที่ 4.2 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความ คิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม..... 84 |
| ตารางที่ 4.3 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการ วางแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ..... 85 |
| ตารางที่ 4.4 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำแนกเป็นรายชื่อ..... 86 |
| ตารางที่ 4.5 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้จำแนกเป็นรายชื่อ..... 89 |
| ตารางที่ 4.6 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ..... 90 |
| ตารางที่ 4.7 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการ พัฒนาครูและบุคลากร จำแนกเป็นรายชื่อ..... 92 |
| ตารางที่ 4.8 | ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการมี ส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนจำแนกเป็นรายชื่อ..... 94 |

สารบัญตาราง (ต่อ)

| | หน้า |
|--|------|
| ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา..... | 96 |
| ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน..... | 97 |
| ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัด สมุทรปราการจำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการ วางแผนการจัดการเรียนรู้..... | 100 |
| ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัด สมุทรปราการจำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้..... | 101 |
| ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัด สมุทรปราการจำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้..... | 102 |

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

| | | |
|---------------|--|-----|
| ตารางที่ 4.14 | เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้..... | 103 |
| ตารางที่ 4.15 | เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการพัฒนาครูและบุคลากร..... | 104 |
| ตารางที่ 4.16 | การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... | 105 |
| ตารางที่ 4.17 | เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้..... | 108 |
| ตารางที่ 4.18 | เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้..... | 109 |

สารบัญตาราง (ต่อ)

| | หน้า |
|---|------|
| <p>ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้.....</p> | 110 |
| <p>ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการพัฒนาครูและบุคลากร.....</p> | 111 |
| <p>ตารางที่ 4.21 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 เรียงตามค่าความถี่.....</p> | 112 |
| <p>ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 เรียงตามค่าความถี่.....</p> | 114 |

สารบัญภาพ

| | หน้า |
|------------------------------------|------|
| ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... | 6 |

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่างๆรอบด้านอันเนื่องมาจากการ
รับเร่งเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วให้ทันกระแสของโลกยุคโลกาภิวัตน์ สภาพการณ์ต่างๆ
ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจ การเมือง ความเสื่อมโทรมของสังคม ความหย่อนยาน
ทางศีลธรรมและจริยธรรม รวมทั้งความพ่ายแพ้ในการแข่งขันคุณภาพและสมรรถภาพด้านต่างๆ
ในระดับสากล ล้วนบ่งชี้อย่างชัดเจนถึงความล้มเหลวของการพัฒนาและความไม่พร้อมของปัจจัย
ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพ “คน” อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสังคม (วิวัฒนาการ
ระบอบทศวรรษ 2545 : 1) ดังนั้น การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ อันมีผลกระทบเชื่อมโยงจากบริบทสังคม เพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวไป
ข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรี บนฐานแห่งความเป็นไทยโดยที่
ประชาชนมีความสุข ชุมชนและสังคมมีสันติ การพัฒนาคุณภาพคนจึงสำคัญที่สุด
(กระทรวงศึกษาธิการ 2539 : 1)

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพประชากรเป็นไปตาม
แนวทางที่ประเทศชาติต้องการ ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10
(พ.ศ. 2550 – 2554) จึงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนเป็นสำคัญโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ
พัฒนา นอกจากนั้น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2548 : 12) ก็ยังเน้นคนเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน
และสมดุล ทั้งปัญญา ร่างกาย จิตใจคุณธรรมและสังคม โดยมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการ
พัฒนา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
2) พุทธศักราช 2545 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้อง
ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความ
สำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม
ศักยภาพ และมาตรา 24 กำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด

ของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ดังนั้น ภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารจะสามารถบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุเป้าประสงค์ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หรือไม่ว่าจะขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ และการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของผู้บริหารและการนำสิ่งที่ตนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามาใช้ในการบริหารโรงเรียน ซึ่ง รุ่ง แก้วแดง (2544 : บทนำ) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในโรงเรียน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีผลกระทบต่อรูปแบบคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความกระตือรือร้น และลักษณะความคิดของทั้งโรงเรียน ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อการยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนและความใฝ่ฝันของครู และนักเรียนทั่วประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 67) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการบริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ (1) ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมทั้งครูและผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนไว้ในธรรมนูญโรงเรียนที่มีแผนงานในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (3) นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน (4) บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวก ให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร (5) พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆเป็นห้องเรียน (6) จัดให้มีระบบนิเทศ

ภายใน ช่วยเหลือครูในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วยให้การบริหารโรงเรียนมีคุณภาพ ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของครู และจัดให้มีสิ่งที่จะเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน (Davis and Thomas 1989)

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปในแนวทางอย่างไรย่อมมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าผู้บริหารมีการจัดการให้เอื้อสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็ย่อมจะเกิดขึ้นในโรงเรียน

จังหวัดสมุทรปราการ มีเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 2 เขต และเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมกับการเป็นเมืองอุตสาหกรรม ประกอบธุรกิจ มีสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร และมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของภาคกลางรองจากกรุงเทพมหานคร มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการศึกษาหลายประการ กล่าวคือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อหรือเป็นกลไกในการผลักดันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม สืบเนื่องจากมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของภาครองจากกรุงเทพมหานคร ทำให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านการผลิต การอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนต่างถิ่นอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการอย่างหนาแน่น ลักษณะทางสังคมจึงเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย มีทั้งสังคมกึ่งเมือง สังคมกึ่งชนบท สังคมอุตสาหกรรมและสังคมเกษตรกรรม ประกอบกับประเพณี วัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและคึกคัก มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่มีความงดงาม ทำให้เห็นภาพแนวโน้มทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงก้าวสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จำนวนมาก ทำให้สามารถระดมสรรพกำลังและทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (2) ด้านการคมนาคม จังหวัดสมุทรปราการมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านทำให้การคมนาคมขนส่งสะดวกทั้งทางบกทางน้ำ การติดต่อสื่อสารเอกชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ระบบการสื่อสารทันสมัย หลากหลายช่องทางช่วยให้เกิดการรับรู้และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารถึงกันอย่างรวดเร็ว สามารถเชื่อมพื้นที่ระหว่างอนุภาคทั่วประเทศและเชื่อมสู่สังคมโลกได้ (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความเข้มแข็งและเป็นพลังสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกหน่วยงานและองค์กรให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่วนทางด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ประชากรในวัยก่อนวัยเรียนบางส่วนยังไม่มี การเตรียมความพร้อมเนื่องจากภาวะครอบครัวมี รายได้น้อย สภาพการจ้างแรงงานที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการย้ายแรงงานกลับภูมิลำเนา เดิม สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาอุปสรรคทางคว้น ถิ่น เสียงและ อากาศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสถานะสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพ ครอบครัวขาดความอบอุ่น ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การทะเลาะวิวาท การติดยา เสพติด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1) จากเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้นทำให้การ จัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญ กับผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นการสร้างเกราะป้องกัน และเพิ่มศักยภาพให้กับผู้เรียน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ดำเนินการ อย่างต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็เป็น มาตรฐานที่สำคัญประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารเป็น ผู้มีความสำคัญในการก่อให้เกิดคุณภาพเหล่านั้นทั้งในด้านการบริหาร หรือในด้านการส่งเสริม สนับสนุน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่หลากหลาย ทั้งด้านปริมาณ ความแตกต่างของทรัพยากรทางการศึกษา โดยการบูรณาการกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากนักการ ศึกษาและหน่วยงานในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เป็น 6 ประการดังนี้คือ 1) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมการบริหาร หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ 4) การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อผลของข้อมูลจะได้เป็นประโยชน์ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้ทราบแนวทางที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ ประสบผลสำเร็จต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน

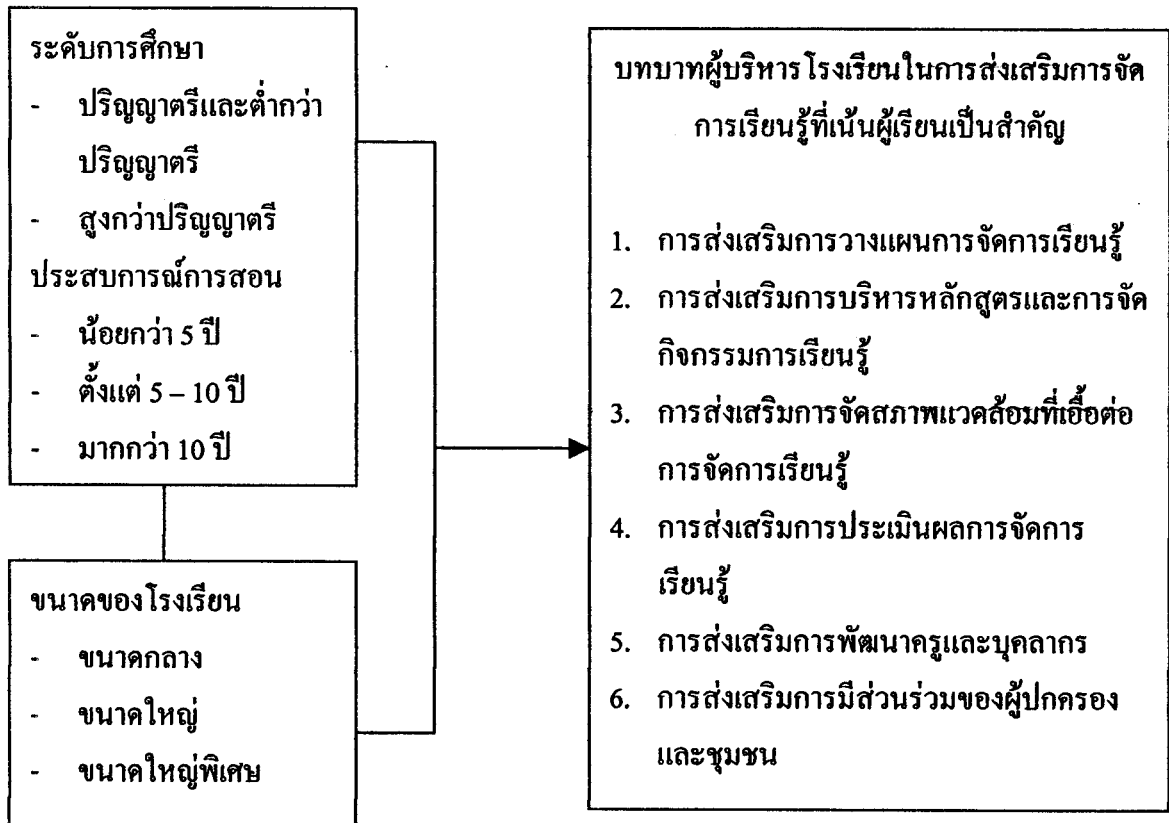
2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร โรงเรียน

3 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ Phillip Hallinger (1985 : 221 – 224) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 79 – 83) กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 67) จรูญ ชูลาก (2545 : 31 – 33) นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์และคณะ (2545 : 49 – 53) และทิสนา เขมมณี (2545 : 14 - 15) นำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ดังภาพที่ 1.1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4 สมมติฐานการวิจัย

4.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน

4.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน

4.3 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน

5 ขอบเขตของการวิจัย

5.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ Phillip Hallinger (1985 : 221 – 224) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 79 – 83) กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2543 : 67) จรูญ ชูลาภ (2545 : 31 – 33) นวลจิตต์ เขาวงกตพิงษ์และคณะ (2545 : 49 – 53) และทีศนา แคมมณี (2545 : 14 – 15) นำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การส่งเสริม การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมการประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 **ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน เอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 3,077 คน จาก 57 โรงเรียน

5.2.2 **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนใน โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 51) และใช้วิธี การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ได้จำนวน 342 คน มีค่าความคลาด เคลื่อนที่ระดับ .05

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) ประสบการณ์การสอน และ 3) ขนาดของโรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่พิเศษ

5.3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้าน การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริม การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

6 นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งนั้นๆ ที่บริหารงานในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

6.2 บทบาทผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

6.3 โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ในเขตพื้นที่การศึกษา 2 เขต ดังนี้

6.3.1 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ครอบคลุม 3 อำเภอ คืออำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์

6.3.2 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ครอบคลุม 2 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อและกิ่งอำเภอบางเสาธง

6.4 บทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนด้วยความเอาใจใส่ กระตือรือร้น จัด กำหนด แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

6.4.1 การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทร่วมกับครูในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การกำหนดความต้องการจำเป็นต่างๆ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม งบประมาณรวมถึงการวางมาตรการผลักดันเพื่อให้งานหรือโครงการสำเร็จ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุวัตถุประสงค์และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4.2 การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น การจัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถ ความต้องการของชุมชน การส่งเสริมให้มีการวิจัยใน

ชั้นเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดหางบประมาณสนับสนุน การจัดระบบการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับโรงเรียน และแบบกัลยาณมิตร

6.4.3 การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูในการส่งเสริมการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

6.4.4 การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงโดยการใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับครูในการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำผลการประเมินกลับมาปรับปรุงการเรียนการสอน

6.4.5 การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างเจตคติที่ดี วิเคราะห์ความต้องการ การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ การให้คำแนะนำปรึกษา ส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาเป็นหมู่คณะ การเผยแพร่ผลงาน และการให้ขวัญกำลังใจ

6.4.6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดศึกษาตั้งแต่ร่วมในการวางแผนร่วมในการดำเนินการ ร่วมในการตัดสินใจ และร่วมรับในผลที่เกิดขึ้น ร่วมมือประสานงานกับสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม เชิญมาเป็นวิทยากร แต่งตั้งกรรมการดำเนินการ นำเอกสาร สิ่งพิมพ์ของชุมชนเผยแพร่ในสถานศึกษา เชิญผู้ปกครองร่วมงานนิทรรศการ และรับประกาศนียบัตร จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม ทั้งด้านความสามารถและกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพ

6.5 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชน ที่เปิดทำการสอนระดับ ช่วงชั้นที่ 1 – 4 จังหวัดสมุทรปราการ

6.6 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูโรงเรียนเอกชน โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

6.6.1 *ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี* หมายถึง ครูโรงเรียนเอกชนที่มีระดับ การศึกษาตั้งแต่ต่ำกว่าปริญญาตรี ถึง สูงสุดระดับปริญญาตรี

6.6.2 *สูงกว่าปริญญาตรี* หมายถึง ครูโรงเรียนเอกชนที่มีระดับการศึกษาสูงสุด สูงกว่าปริญญาตรี

6.7 ประสบการณ์การสอน หมายถึง จำนวนปีที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชนระดับ ช่วงชั้นที่ 1 – 4 ในจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

6.7.1 *ประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี* หมายถึง ครูที่ทำการสอนใน โรงเรียนเอกชนระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 น้อยกว่า 5 ปี

6.7.2 *ประสบการณ์การสอนระหว่าง 5 – 10 ปี* หมายถึง ครูที่ทำการสอนใน โรงเรียนเอกชน ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ระหว่าง 5 – 10 ปี

6.7.3 *ประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี* หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียน เอกชน ระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 มากกว่า 10 ปี

6.8 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และ 2 ที่จัดแบ่งตามจำนวนนักเรียน โดยมีเกณฑ์ 7 ขนาด และ เกณฑ์ 4 ขนาด ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์ 4 ขนาด และเนื่องจากในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการมี โรงเรียนขนาดเล็กเพียง 1 โรงเท่านั้น จึงศึกษาเพียง 3 ขนาดคือ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาด ใหญ่พิเศษ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2)

6.8.1 *โรงเรียนขนาดกลาง* หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121 คน ถึง 600 คน

6.8.2 *โรงเรียนขนาดใหญ่* หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 601 คน ถึง 1,500 คน

6.8.3 *โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ* หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวน นักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการบริหารการศึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ภิญโญ สาร (2528 : 37) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ ค่านิยม ทัศนคติ คุณธรรม ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน

หวน พิณรุฬห์ (2528 : 37) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียนเพื่อบริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533 : 64) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียน และเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆให้เกิดประสิทธิภาพ

กูด (Good, 1973 : 541) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า หมายถึง การสั่งการ การควบคุม ดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนหมายถึงการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนโดยอาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคคลในโรงเรียน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ ค่านิยม ทักษะคุณิ คุณธรรม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียน และเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2 การบริหารงานในโรงเรียนเอกชน

1.2.1 ลักษณะของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 หมายถึง สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกพลัดรวมกันเกิน 7 คนขึ้นไป โดยมีทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน ทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชนและจัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้กำหนดลักษณะของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2538 : 24) ไว้ในมาตรา 15 ว่าดังนี้

- 1) โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน
- 2) โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 3) โรงเรียนที่จัดให้การศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญาหรือจิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดให้การศึกษาแก่บุคคลผู้ยากไร้หรือผู้เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่างๆที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้กำหนดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนไว้ในหมวด 1 มาตรา 7 และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาเอกชนไว้ในมาตรา 8 ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2525 : 2-3)

มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมอาชีวศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดการสองคน ครูใหญ่ หรือครูสองคน และบุคคลอื่นอีกสามคน เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 8 ให้คณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับการศึกษาและดำเนินงานของโรงเรียน การจัดทำโครงการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนและประสานงานการศึกษา กับส่วนราชการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและส่งเสริมการศึกษาและกิจการของโรงเรียน
- 2) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชนมอบหมาย
- 4) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 กำหนดคณะกรรมการอำนวยการในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ไว้ในมาตรา 4 ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2538 : 21)

ผู้รับใบอนุญาต หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน
 ผู้จัดการ หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการหรืออำนวยการ โรงเรียน
 ครูใหญ่ หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่
 ครู หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ครู หรืออาจารย์
 นักเรียน หมายความว่า ผู้รับการศึกษาจาก โรงเรียน

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ดังนี้ (2539 : 15)

- 1) ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติกิจการของ โรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ประกาศและนโยบายของทางราชการ
- 2) ส่งเสริมการเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 3) อบรมสั่งสอนและเผยแพร่ความรู้ ปูปลูกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ไทย

- 4) ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครูและนักเรียน
- 5) เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งหน้าที่การงาน
- 6) ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- 7) ศึกษาหาความรู้ วิธีสอน การประเมินผล การใช้หนังสือเรียนและคู่มือการสอน
- 8) แนะนำให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ในหน้าที่เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 9) เอาใจใส่ดูแลอาคารสถานที่ในด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 10) ให้ความร่วมมือการบริหารงานต่างๆที่เกี่ยวกับชุมชนเมื่อทางราชการร้องขอ
- 11) สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มความรู้โดยการเข้าศึกษาต่อตามโอกาสอันควร
- 12) ต้องไม่กระทำการอันใดอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นในการดำเนินกิจการของโรงเรียน

1.2.2 ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ องค์ประกอบที่สำคัญคือผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐและชโลมใจ กิจการวัฒน์ (2528 : 5) ได้กล่าวถึงภารกิจของสถานศึกษาในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียนที่ต้องการดูแลและควบคุมการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย (1) งานวิชาการ (2) งานกิจการนักเรียน (3) งานบุคลากร (4) งานอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา (5) งานบริหารทั่วไป งานธุรการ การเงินและพัสดุ (6) งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

แคมป์เบลล์ (Campbell 1971 : 23) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 6 งานคือ (1) งานด้านหลักสูตรและการสอน (2) งานบริหารบุคลากรทางการสอน (3) งานบริหารนักเรียน (4) งานด้านอาคารสถานที่ (5) งานด้านงบประมาณและธุรการ (6) งานสัมพันธ์กับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 17-63) กล่าวว่า การบริหารงานโรงเรียนนั้นเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหาร ซึ่งจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษา ระเบียบกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เข้าใจวัตถุประสงค์ ขอบข่าย ความสำคัญของการบริหาร โรงเรียน และงานบริหาร โรงเรียนมี 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 15) ได้แก่ (1) งานวิชาการ (2) งานบุคลากร (3) งานกิจการนักเรียน (4) งานธุรการและการเงิน (5) งานอาคารสถานที่ (6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า ภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนประกอบด้วยงาน 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน

งานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกัน โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั่นคือการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อันได้แก่ ความสามารถ ค่านิยม ทักษะคุณธรรม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีชีวิตอย่างมีความสุขนั้น วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2542 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของคนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่สามารถสร้างคุณลักษณะต่างๆดังกล่าวข้างต้น จะต้องมีการกำหนดจุดหมาย ภารกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544 : 53) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง หรือการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ใดซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกปฏิบัติหรือได้รับประสบการณ์

ทิสนา แชนมณี (2545 : 13 – 14) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา หรือกระบวนการทางสมอง (A cognitive process) ซึ่งบุคคลใช้ในการสร้างความเข้าใจ หรือการสร้างความหมายของสิ่งต่างๆให้แก่ตนเอง โดยการจัดกระทำต่อข้อมูลและประสบการณ์
2. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะคนหรือเป็นประสบการณ์ส่วนตัว (Personal experience) ที่ไม่มีใครเรียนรู้หรือทำแทนกันได้
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม (A social process) เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงสามารถกระตุ้นการเรียนรู้และขยายขอบเขตของความรู้ด้วย
4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการคิดและการกระทำรวมทั้งการแก้ปัญหาและการศึกษาวิจัยต่างๆ
5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัว สนุก (Active and enjoyable) ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพัน เกิดความใฝ่รู้ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นำมาซึ่งความสนุกสนาน

6. การเรียนรู้อาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (Nurturing environment) สภาพแวดล้อมที่ดีสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ดี
 7. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (Anytime and anyplace) ทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน
 8. การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง (Change) คือการเรียนรู้จะส่งผลกระทบต่อ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านเจตคติ ความรู้สึก ความคิดและการกระทำ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
 9. การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (A lifelong process) บุคคล จำเป็นต้องเรียนอยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาชีวิตจิตใจของตนเอง การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตจึงเป็นกระบวนการที่ยั่งยืน ช่วยให้บุคคลและสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ถ้าควน เกษตรสุนทร (2543 : 48) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนข้างถาวร อันเนื่องมาจากประสบการณ์ โดย เป้าหมายของการเรียนรู้ ต้องการให้ผู้เรียนดี เก่งและมีความสุข

ฮิลการ์ดและเบาวเวอร์ (Hillgard and Bower, 1975 : 2) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็น กระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ที่ได้รับ แต่ไม่ใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการ ฝึกฝน จากประสบการณ์และจะส่งผลต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านเจตคติ ความรู้สึก ความคิดและการกระทำ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

2.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการเกี่ยวกับการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 12) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้คิด ค้นคว้าและสร้างข้อความรู้ด้วยตนเอง ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ค้ำระหว่างกัน มีส่วนร่วมสร้างความรู้ อย่างมี กระบวนการ ได้ผลงานที่ดีและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2542 : 54) ได้กล่าวว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความ สนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชนาธิป พรกุล (2543 : 50 – 51) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learning) คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลองและการสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผนจัดการ ชี้นำและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน

สถาบันแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ (อ้างถึงในธำรง บัวศรี 2543 : 18) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ใดๆ ที่ผู้จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเคารพในศักดิ์ศรี สิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

กฤษยา คันดิผลาชีวะ (2544 : 21) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนแต่ละวัยแต่ละคนพึงมี โดยครูมีหน้าที่สร้างเด็กเป็นฐานความรู้สอดคล้องการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 2) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 22 – 24 โดยถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้ อย่างเดียว เป็นผู้อำนวยความสะดวกสบาย คอยช่วยเหลือในคราวจำเป็น และครูต้องเป็นกัลยาณมิตร

จรูญ ชูลาภ (2545 : 31) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดประสบการณ์โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ทิสนา แชมมณี (2548 : 120) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความ เหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และ ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆอันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

จากแนวคิดที่นักการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการเกี่ยวกับการศึกษากล่าวมา ข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ ผู้สอน ได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถ ทางปัญญา โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง ตามความ ถนัด ความสนใจ ศักยภาพ กระบวนการ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.1 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิสนา แชมมณี (อ้างในวัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์ 2541 : 8) ได้เสนอหลักการใน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีคุณ สมบัติดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้โดยเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ด้วยตนเอง ทำความเข้าใจ สร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเองและ ค้นหาข้อความรู้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้ จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม (Participation) ในกระบวนการเรียน รู้ให้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับ ผลงาน (Product)
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (Application)

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 6) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผล ผู้จัดควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม ต้องถือว่าผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ นับตั้งแต่การวางแผน การเตรียมการ การหาข้อมูล การจัดการ การดำเนินการ ตลอดจนการประเมินผล
2. หลักการประชาธิปไตย การเรียนรู้ในแนวนอนควรยึดหลักประชาธิปไตย เป็นสำคัญด้วย ครูต้องเปิดใจตนเองให้กว้าง ให้มองเห็นความสำคัญของผู้เรียน ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. หลักกระบวนการเรียนที่มีความสุข ต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกสนานจากการเรียน ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายากแล้วไม่เครียด มีความสุขเมื่อได้เรียนจากวิธีนี้
4. หลักการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ทุกกระบวนการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายากมีความหมาย มีคุณค่าต่อชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่ามีประโยชน์ต่อชีวิตจริง
5. หลักการสร้างองค์ความรู้เอง ต้องสร้างความรู้สึกใหม่ให้ผู้เรียนว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ความรู้ต่างๆจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการกระทำเอง ปฏิบัติเอง ครูเป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวกเท่านั้น

Donna Brandes และ Paul Ginnis (1988) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ ระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญด้วยความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

Marcy P. Drisscoll (1994 : 78) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการ และวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย

Hellmut R. Lang และคนอื่นๆ (1995) ได้เสนอหลักการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วนด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 18 – 19)

1. สมรรถของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีความต้องการที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติและทุกอย่างรอบตัว กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง จิตใจ มือและสุขภาพองค์รวม

2. ความหลากหลายของสติปัญญา คนแต่ละคนมีความสามารถหรือความเก่งแตกต่างกัน และมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกัน การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเก่งได้หลายด้าน

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง มีแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

3.2 ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล กล่าวโดยสรุปจากนักการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการด้านการศึกษาข้างต้น หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยมีปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย และจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. สารการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีและมีความสุขในการเรียน

4. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด ความสนใจ

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาาร่วมกัน

6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 47-53) ได้ให้แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยข้อมูลสำคัญที่ครูผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ประกอบด้วย

1. การวางแผนการสอน เพื่อให้ทราบจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

2. องค์ประกอบของการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ครูผู้สอนต้องให้ความสนใจเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 ผู้เรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ตนจะสอน โดยข้อมูลที่จะนำมาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความสามารถทางสติปัญญา วิธีการเรียน ประสบการณ์เดิม เพื่อช่วยในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน

กำหนดเนื้อหาสาระ การแบ่งกลุ่มผู้เรียน ให้เหมาะสมและช่วยให้ครูผู้สอนรู้อะไรระหว่างการเรียนการสอนสมควรจะได้ช่วยเหลือผู้ใดเป็นพิเศษ

2.2 จุดประสงค์การเรียนการสอน ในการวางแผนการเรียนการสอน จุดประสงค์ที่มีความชัดเจน จึงมีความสำคัญครูผู้สอนควรจะศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตร ในระดับต่างๆซึ่งแบ่งได้ดังนี้คือ (1) เป้าประสงค์ (2) จุดหมายของหลักสูตร (3) จุดประสงค์การเรียนรู้อันได้แก่ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

2.3 เนื้อหาสาระ ต้องคำนึงถึงความยากง่ายให้พอเหมาะกับความสามารถของผู้เรียน และต้องมีความต่อเนื่องกับความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนด้วย เนื้อหาสาระ จำแนกเป็น 3 ประเภทหลักๆดังนี้ คือ (1) ข้อเท็จจริง (2) ความคิดรวบยอด (3) หลักการหรือเหตุผล

3. การเลือกเทคนิควิธีการสอน

3.1 เกณฑ์ในการเลือกเทคนิควิธีการสอน ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของครู ความต้องการ ประสบการณ์และระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ บริบทและบรรยากาศในการเรียนการสอน

3.2 การนำเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายไปใช้

3.3 การพิจารณาความสอดคล้องของเทคนิควิธีการสอนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.2 แนวคิด และทฤษฎีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1) แนวคิดจากปรัชญาที่เกี่ยวข้อง

(1) ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) การศึกษาตามปรัชญานี้ มองว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพ และสติปัญญา โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความถนัดและคุณลักษณะของเขา สิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียนให้มากที่สุด รวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน บทบาทครูในปรัชญาสาขานี้คือ เตรียม แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เมื่อได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมสอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็อยู่ร่วมกับคนอื่นได้มากขึ้นด้วย

(2) ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นรูปแบบแนวคิดที่พัฒนามาจากปรัชญาพิพัฒน์นิยม จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาตามปรัชญานี้คือ การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุง พัฒนาและสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีและเหมาะสมกว่าขึ้นมา ครูในปรัชญา

นี้ต้องเป็นนักบุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้ในเรื่องของสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวางและเอาใจจริงเอาใจในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการรวบรวมสรุปและวิเคราะห์ปัญหา มีความเป็นประชาธิปไตย เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันคิดพิจารณา เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ส่วนผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักในคุณค่าของสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการแก้ปัญหาสังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่างๆที่จะทำความเข้าใจและแก้ปัญหาของสังคมในแนวทางประชาธิปไตย

(3) ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ปรัชญาการศึกษานี้เห็นว่ามนุษย์ควรมีสติและโอกาสที่จะเลือกสรรสิ่งต่างๆด้วยตัวของเขาเองมากกว่าจะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้ ดังนั้น เป้าหมายของการศึกษาคือ การมุ่งพัฒนาให้คนมีอิสรภาพและมีความรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสติและเสรีภาพที่จะเป็นผู้เลือกเอง ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีโอกาสรู้จักตนเอง รู้เป้าหมายที่ตนเองต้องการและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

(4) ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic Philosophy of Education) ปรัชญานี้อิงคำสอนของศาสนาพุทธ โดยอาศัยหลักไตรสิกขา คือ สติ สมาธิ ปัญญาในการอธิบายเรื่องราวของชีวิต โลก และปรากฏการณ์ต่างๆโดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะสามารถขจัดกิเลสและควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดีได้ การเรียนการสอนตามแนวทางนี้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดให้เรียนรู้เพื่อให้เกิดปัญญา ด้วยกระบวนการของการรับรู้ข้อมูลต่างๆอย่างหลากหลาย หรือ การคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้การศึกษารหัสหรือผู้ช่วยให้เกิดปัญญา หรือเกิดการเรียนรู้และทำตนเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง แนวความคิดทางด้านการเรียนรู้มีอิทธิพลสำคัญต่อนักการศึกษา และครูผู้สอนในการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีแนวคิดสนับสนุน ดังนี้

(1) แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavior or S.R.Associationism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญคือ Burphus F. Skinner ผู้เป็นเจ้าของความคิดเรื่อง Operant Conditioning และ Teaching Machine โดย Skinner เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเพราะครูมักสนใจแต่เรื่องผลการเรียน โดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียน

ประสบความสำเร็จ บทเรียนสำเร็จรูปจึงน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพราะสามารถเสริมแรงได้ทันทีที่นักเรียนสามารถทำงานได้ตามคำฟัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

(2) แนวความคิดของกลุ่มพุทธรนิยม (Cognitivism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มองว่า คนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพสมดุล ดังนั้น การที่เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเองจะเห็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็ก

นักจิตวิทยาคนสำคัญของกลุ่มคือ Jerome S. Bruner ซึ่งให้ความสนใจอย่างมากกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Discovery ในการจัดการเรียนการสอนถ้าครูช่วยให้ผู้เรียนมองเห็น “โครงสร้าง (Structure)” ของสิ่งที่จะเรียนจะช่วยให้จำสิ่งที่เรียนได้ดี สามารถทำความเข้าใจในหลักเกณฑ์ต่างๆซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อีกมากมาย ครูควรตั้งประเด็นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเป็นการค้นคว้าตามคำฟังหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งการให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบนั้นไม่เพียงจะฝึกเขาให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นการช่วยให้ความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ของตน ซึ่งจะทำให้เขาเป็นนักแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

(3) แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้คำนึงถึงความเป็นคนของคนที่มีอิสระ สามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่างๆที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเดือดร้อน ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มนี้เสนอแนะว่าควรให้เด็กมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไปพร้อมๆกันคือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านเจตคติ (Affective) และด้านทักษะ (Psychomotor) นั่นคือ ครูฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล มีความชื่นชมหรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้

Abraham H. Maslow ผู้มีความเชื่อว่า หากเราให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูควรไว้วางใจในตัวเด็ก เปิดโอกาสและช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตต่อไป ไม่ควรควบคุมหรือบงการชีวิตเด็กให้เป็นไปตามที่ต้องการ

Carl R. Rogers ซึ่งได้นำหลักการของ Client-Centered มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนให้ “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” และได้กล่าวถึงลักษณะของครูผู้สอนว่าครูจะต้องเชื่อและศรัทธาในความเป็นมนุษย์ ความเชื่อและความไว้วางใจจะช่วยให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตน ครูต้องจริงใจ ไม่เสแสร้ง และต้องพยายามสื่อให้

ผู้เรียนทราบถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดด้านจิตที่ครูมีให้เขา รวมทั้งการให้เกียรติผู้เรียนทั้งในแง่ความรู้สึก และความคิดเห็น

Arthur W. Combs ผู้มีความคิดว่าหลักการสำคัญของการจัดการเรียน การสอน คือการช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก งานของครูคือ การอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิดและเป็น เพื่อนกับผู้เรียน

(4) แนวความคิดของกลุ่ม Constructivism ปรัชญาเชื่อว่าการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ จากความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม พยายามที่จะนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ที่คนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) หรือที่เรียกว่า Schema โครงสร้างทางปัญญานี้ประกอบด้วยความหมาย หรือความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่แต่ละ บุคคลมีประสบการณ์ อาจเป็นความเชื่อความเข้าใจ คำอธิบายความรู้ของบุคคลนั้น

องค์ประกอบของการเรียนรู้ตามแนวคิดของกลุ่ม Constructivism ผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ครูผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยน โครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่สามารถช่วยผู้เรียนปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาได้ โดย จัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารึขึ้น ซึ่งก็คือสภาวะที่ โครงสร้างทางปัญญาเดิมใช้ไม่ได้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับประสบการณ์มากขึ้น หรือ เกิดโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น ผู้เรียนจะสร้างความคิดหลักอยู่ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องอาศัย การเรียนการสอนภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะได้จากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ การเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Constructivism จะเกิดขึ้นตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(4.1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิบัติ (active process) ที่เกิดขึ้น เฉพาะตัวบุคคล การสอนโดยวิธีบอกเล่าซึ่งจัดเป็นกระบวนการเชิงรับ (passive process) จะไม่ช่วย ให้เกิดการพัฒนาตามแนวคิดหลักมากนัก แต่การบอกเล่าก็จัดเป็นวิธีให้ข้อมูลทางหนึ่งได้

(4.2) ความรู้ต่างๆจะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ประสบการณ์เดิมมาเป็นเกณฑ์ช่วยการตัดสินใจ

(4.3) ความรู้และความเชื่อของแต่ละคนจะแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีและสิ่งทีนักเรียนได้พบเห็น ซึ่งจะถูกใช้เป็นพื้นฐานในการ ตัดสินใจและใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแนวคิดใหม่

(4.4) ความเข้าใจจะแตกต่างจากความเชื่อโดยสิ้นเชิง และความเชื่อจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างแนวคิดหรือการเรียนรู้

3) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสังเคราะห์จากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

(1) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข พัฒนาโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติขวัติ บุญชื้อ (2540 : 32 – 84 อ้างถึงในชนาธิป พรกุล 2544 : 31) กล่าวถึงการเรียนที่มีความสุขว่า มีองค์ประกอบอยู่ 6 ประการ ได้แก่ (1) เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่ง (2) ครูให้ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง ครูให้ความเอาใจใส่ทุกคนเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม สม่ำเสมอ อารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี เสียสละและอดทน (3) เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน ยอมรับจุดดีจุดด้อยของตนเอง รู้วิธีปรับตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยไม่เสียสุขภาพจิต (4) เด็กแต่ละคนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อจะได้ค้นหาความสามารถของตนเองที่ซ่อนเร้นรอการพัฒนา (5) บทเรียนสนุก แปลกใหม่ ภูมิใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ การเรียนไม่จืดจางจำกัดอยู่ภายในห้องเรียน การเรียนสัมพันธ์กับวิถีชีวิต (6) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา

(2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พัฒนาโดย ดร.สุเมธชา พรหมบุญ (2540 : 1 – 74 อ้างถึงในชนาธิป พรกุล 2544 : 33 – 35) จุดเน้นของการเรียนรู้คือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านจิตใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะต่างๆ การแสวงหาความรู้ การคิด การจัดการกับความรู้ การแสดงออก การสร้างความรู้ใหม่ และการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

(3) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เป็นทฤษฎีที่รองศาสตราจารย์ ดร.ทิสนา แคมมณี (2540 : 11 – 236 อ้างถึงในชนาธิป พรกุล 2544 : 35-38) เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูนำไปใช้ฝึกผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการคิด

(4) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปดนตรี กีฬา เป็นทฤษฎีที่รองศาสตราจารย์ ดร. สุกรี เจริญสุข (2540 : 12 – 23 อ้างถึงในชนาธิป พรกุล 2544 : 39 – 40) เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ดนตรี และพลศึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ สติปัญญา สังคมและด้านจริยธรรม

(5) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ เป็นทฤษฎีที่รองศาสตราจารย์กิตติคุณ อ่ำไพ สุจริตกุล (2540 : 132 – 137 อ้างถึงในชนาธิป พรกุล 2544 : 41 – 43) เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยเด็กไทย โดยให้มีมารยาทและวิถีแห่งการปฏิบัติตนทางกาย วาจา ใจขึ้นพื้นฐาน มีสติสัมปชัญญะเพื่อการครองตน มีคุณธรรมที่สำคัญ มีความรักในเพื่อนมนุษย์ และมีความรักในธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ สามารถนำเอาวิธีการสอนและเทคนิคการสอนหลากหลายรูปแบบผสมผสานกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างไม่หยุดยั้งและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2.3.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 21 – 23)

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณธรรม โดยนำกระบวนการจัดการกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิด และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่างๆข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการสามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา เช่นสิ่งแวดล้อม น้ำ เป็นต้น ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสาระและกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน การคิด คำนวณ การคิดวิเคราะห์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้

ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดการเรียนการสอน โดยอาจยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนาน เช่นผู้สอนคนหนึ่งสอนวิทยาศาสตร์เรื่องเงา ผู้สอนอีกคนอาจสอนคณิตศาสตร์เรื่องการวัดระยะทางโดยการวัดเงา ถัดคำนวณในเรื่องเงาในช่วงเวลาต่างๆ จัดทำกราฟของเงาในระยะต่างๆหรืออีกคนหนึ่งอาจให้ผู้เรียนรู้ศิลปะเรื่องเทคนิคการวาดรูปที่มีเงาการบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการในลักษณะนี้ นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชาหรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่องผู้สอนจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกันเช่นเรื่องวันสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้สอนวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรมค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนสังคมศึกษาให้ผู้เรียนค้นคว้าหรือทำกิจกรรมชมรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนสุขศึกษาอาจจัดให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

การบูรณาการแบบโครงการ ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเป็นโครงการ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียนต่อเนื่องกันได้หลายชั่วโมงด้วยการนำเอาชั่วโมงของวิชาต่างๆที่ผู้สอนเคยสอนแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกันในลักษณะของการสอนเป็นทีม เรียนเป็นทีม ในกรณีที่ต้องการเน้นทักษะบางเรื่องเป็นพิเศษ ผู้สอนสามารถแยกกันสอนได้ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ คนตรี ศิลปะ เป็นต้น

แนวการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นมีดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 การจัดการเรียนรู้ต้องสนองตอบต่อความสนใจของผู้เรียนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละคาบเวลาเรียนนั้นไม่ควรใช้เวลานานเกินความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระในลักษณะบูรณาการที่มีภาษาไทยและคณิตศาสตร์เป็นหลัก เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความสนุกสนาน ได้ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ ทักษะพื้นฐานการติดต่อสื่อสาร ในการคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ พัฒนาลักษณะนิสัยและสุนทรียภาพ

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 การจัดการเรียนรู้มีลักษณะคล้ายกับช่วงชั้นที่ 1 แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ มุ่งเน้นทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการ โครงการ การใช้หัวเรื่องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างสรรค์ผลงานแล้วนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีหลักการ ทฤษฎีที่ยาก ซับซ้อน อาจจัดแยกเฉพาะ และควรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิด ความเข้าใจ และรู้จักตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ สถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 การจัดการเรียนรู้เริ่มเน้นเข้าสู่เฉพาะทางมากขึ้น มุ่งเน้นความสามารถ ความคิดระดับสูง ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ทั้งในด้านอาชีพ การศึกษาเฉพาะทาง ตลอดจนการศึกษาค้นคว้า

สำหรับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหยุ่นวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษาและความต้องการของท้องถิ่น

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องจัดให้กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้รอบด้าน และสามารถนำความรู้และมวลประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เป็นอย่างดี การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่ง คำนวณ (2546) ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึงการพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายวิชา รายกิจกรรม เพื่อที่จะสามารถมอบหมายงานแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความสนใจหรือความถนัดเพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม มีกำลังใจและมั่นใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งหมายถึงการเน้นการฝึกทักษะซึ่งประกอบด้วย การฝึกหัดและฝึกฝน ดังนี้

- 2.1 กระบวนการคิด เช่น ฝึกคิดอย่างเสรี คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง คิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดสร้างทางเลือก คิดตัดสินใจ และคิดแก้ปัญหาได้

- 2.2 การจัดการ เช่น การวางแผน การทำโครงการ การบันทึกผล การประมวลผล การประเมินผล การประสานและร่วมมือปฏิบัติการ การสรุปผล การรายงานผล การปรับปรุงแก้ไข

2.3 การเผชิญสถานการณ์ เช่น การรับรู้สถานการณ์ การวิเคราะห์ สถานการณ์ การควบคุมอารมณ์ของตน การควบคุมสถานการณ์โดยใช้ข้อมูล เหตุผล และความรู้มา ประกอบการคิดและตัดสินใจเผชิญและแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างรู้เท่าทัน

2.4 การประยุกต์ความรู้ เช่น การนำความรู้ไปจัดทำแผนผังความคิด ทำเป็นโครงการ นำไปจัดนิทรรศการหรือนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติที่ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง หมายถึงเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงซึ่งเชื่อมโยงและสื่อต่อเนื่องจากการฝึกทักษะ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงมีหลายวิธี เช่น การอ่าน การพูด การร้องเพลง การเขียน การวาดภาพ การค้นคว้าเอกสาร การศึกษานอกสถานที่ การสัมภาษณ์ การสังเกตและการบันทึก การสังเกตและการวิเคราะห์ การทดลอง การสาธิต การแสดง บทบาทสมมุติ การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ การทำโครงการ การทำเพิ่มสะสมงาน การปฏิบัติงาน ฯลฯ และการปฏิบัติกิจกรรมใดๆก็ตามต้องเน้นการคิดเป็น ทำได้ ทำเป็นและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ไม่เฉพาะในขณะที่เรียนเพื่อให้สอบได้หรือสอบผ่านเท่านั้น

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้ สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา หมายถึงการบูรณาการจุดมุ่งหมายและเนื้อหาตามความเหมาะสม คือในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละคาบเวลาต้องมีเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายหลัก และมีการผสมผสานวิชาอื่นเป็นองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถนำมาบูรณาการเข้าไปในเนื้อหาและ กิจกรรมวิชาอื่นๆได้โดยถือหลักว่าคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถจะปลูกฝังและสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนได้ทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ หมายถึงสถานศึกษาและครูต้องจัดสิ่งแวดล้อม ปัจจัย และบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น มีความสงบ สะอาด ร่มรื่น ร่มเย็น มีที่กันแดดกันฝน มีน้ำดื่ม มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอและสะอาด มีหนังสือ วารสาร สื่อ อุปกรณ์ วัสดุฝึกงาน มีบรรยากาศของกัลยาณมิตร และการแสวงหาความรู้ในลักษณะของการ วิจัย โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียนหรือค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งผู้สอนและผู้เรียน โดย กระทำไปในงานปกติ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ หมายถึงผู้จัดการเรียนรู้นอกจากครูแล้วต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง บิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพในทุกเวลาและทุกสถานที่

3. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท

3.1.1 ความหมายของบทบาท

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ต่างกันดังนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 259) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ว่า สิ่งที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งถูกคนอื่นคาดหวังให้เขาทำ เรียกว่า บทบาท (Role) บทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ควบคุมกับตำแหน่งที่บุคคลนั้นครอบครองอยู่ บทบาทหน้าที่ หมายรวมถึง หน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องกระทำ และบรรดาสัทธาต่างๆที่ได้รับมาพร้อมกับตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ประจำตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องกันภายในระบบสังคมเดียวกัน

อุทัย หิรัญโต (2526 : 197) กล่าวว่าบทบาทคือหน้าที่หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมายของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติแล้วก็เป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมนั้นกำหนดขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบของสังคม

จิตยา สุวรรณชฎ (2527 : 4) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และยังสามารถแบ่งบทบาทออกเป็น บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ และบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) หรือบทบาทผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม จะต้องปฏิบัติจริงโดยเขากล่าวว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้เป็นผลรวมของ บทบาทอุดมคติ อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ และปฏิกริยาของผู้เกี่ยวข้อง

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2536 : 191) ให้ความหมายคำว่าบทบาท เป็นตำแหน่งหน้าที่ในสถาบันที่ผู้สวมบทบาทจะต้องกระทำ ผู้สวมบทบาทมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ บทบาทแต่ละบทจะเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเพื่อทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ในสถาบันนั้นๆ บทบาทเป็นเสมือนตำแหน่งแต่ความหมายกว้างกว่า

อัปสร ชิงเจริญ (2543 : 15) ให้ความหมายของบทบาทว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ การแสดงออกของบทบาทมีลักษณะอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้น เช่น ตำแหน่ง หน้าที่ บุคคลจะแสดงบทบาทตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งบุคคลอาจแสดงบทบาทออกมาไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็ได้

บรูมและเซซซนิก (Broom and Seiznick. 1963 : 36) อธิบายว่า บทบาทคือแบบแผนของพฤติกรรมซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับสถานภาพและอาจแบ่งบทบาทออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่สังคมหรือคนในสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่หรือรูปแบบให้บุคคลในสถานภาพต่างๆกระทำ ทำให้สังคมสามารถคาดคะเนหรือทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานภาพนั้นๆ ได้ จึงมีลักษณะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง

2. บทบาทตามความคิดหรือการรับรู้ของเจ้าของบทบาท (Perceived Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของบทบาทคิดเอาเองว่าเมื่อเขามีสถานภาพอย่างนี้แล้ว ควรจะมีบทบาทอย่างไร

3. บทบาทที่เจ้าของบทบาทได้กระทำจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมจริงๆเมื่อได้อยู่ในตำแหน่งหรือสถานภาพนั้นๆ ตามปกติแล้วบทบาทนี้มักจะมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะที่สังคมคาดหวัง

ลัม (Lum 1976 : 47) กล่าวว่า บทบาทเป็นหน้าที่ที่บุคคลพึงกระทำ เมื่อเข้าครอบครองตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งรวมถึงตำแหน่งและความคาดหวัง โดยที่เกี่ยวกับบุคคลและสังคมและการกระทำขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมด้วย

รอย (Roy, 1980 : 260) กล่าวว่า บทบาทเป็นความต้องการของสังคม พฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ถึงแม้ว่าบทบาทจะเป็นพฤติกรรมของบุคคล แต่บทบาทก็เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่น

3.1.2 ประเภทของบทบาท

ดิเรก พลเลิศ (2533 : 18) ได้แบ่งประเภทของบทบาทตามภารกิจและความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้เป็น 2 ประเภทคือ

1. บทบาทที่จำเป็นต้องกระทำ หรือบทบาทตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ จำเป็นต้องกระทำหรือควั่นการกระทำ ถ้าไม่กระทำหรือควั่นกระทำจะต้องมีความผิด

2. บทบาทอันควรกระทำ หรือบทบาทด้านควรจะเป็นซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย แต่องค์การหรือสังคมมุ่งหวังให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ควรปฏิบัติหรือควรกระทำ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้เป็นกฎหมายก็ตาม

3.1.3 ลักษณะของบทบาท

เดวิด เค เบอโล (David K. Berlo, 1966 อ้างในอัปสร ชิงเจริญ 2543 : 14) ให้ความคิดเกี่ยวกับลักษณะของบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งเอาไว้อย่างแน่นอนและชัดเจน
2. บทบาทที่ควรกระทำ (Ought-to-be Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำตามหน้าที่นั้น ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่กำหนดไว้ทุกประการหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นๆ
3. บทบาทที่กระทำจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงๆ ตามความเชื่อ ความคาดหวัง ความกดดัน ตลอดจนโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้น เช่น ตำแหน่ง หน้าที่ รวมถึงเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3.2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะช่วยนำพาให้เกิดผลสำเร็จ กรมวิชาการ คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 76) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้
2. นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญาคือปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ กำหนดแผนยุทธศาสตร์ ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. จัดการเอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิดพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำการวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีม
4. พัฒนาผลการเรียนให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตร

5. พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ช่วยเหลือครูในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543 : 42 อ้างถึงในสมนึก จ้อยคอนกลอย 2544 : 13) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. วางนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
2. วางแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้
3. สร้างกลไกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครบวงจร อาทิ วิธีการจัดการเรียนการสอนของครู แนวทางการจัดหลักสูตรใหม่ ระบบการวัดและประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

4. วางระบบมาตรฐานการจัดการศึกษา ทักษะพื้นฐานสำคัญที่นักเรียนต้องเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานในระดับที่เป็นที่ยอมรับของระบบการศึกษา

5. วางระบบการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญและสิ่งที่เป็นความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ค.ศ.2543) ได้กำหนดลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาดังนี้ (ธีระ รุณเจริญ 2546 : 19-21)

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียน

แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการ ให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การศึกษา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. การส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนาและ ไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้ง ส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่นๆตามความเหมาะสม

6. การสร้างแรงจูงใจ โดยเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่างๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงาน และการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินผลภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและสร้างการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

กอร์ดัน (Gorton 1983 : 71) สรุปจากงานวิจัยว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 ประการคือ บทบาทในฐานะผู้บริหาร บทบาทในฐานะเป็นผู้นำทางด้านการสอนหรือด้านวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ บทบาทในฐานะผู้ประเมินผล และบทบาทในฐานะผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานหรือการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และบริหารงานทุกอย่างให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.2 บทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำในการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าจะเป็นผู้นำทางวิชาการของโรงเรียนและต้องมีประสิทธิภาพที่จะแสดงบทบาทว่ามีส่วนร่วมในการเกี่ยวข้องและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน อุทัย ธรรมเค โข ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ไว้ 2 ประการคือ (อ้างถึงในธำรง บัวศรี 2543 : 17-22)

1. หน้าที่ผู้นำทางการสอนหรือนิเทศการสอน ซึ่ง Phillip Hallinger (1985 : 221-224) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้กำหนดในฐานะผู้นำทางการสอน ได้แก่
 - 1.1 กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
 - 1.2 สื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
 - 1.3 นิเทศและประเมินผลการสอน
 - 1.4 ประสานหลักสูตร
 - 1.5 ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
 - 1.6 พิจารณาเวลาในการเรียนการสอน
 - 1.7 มีส่วนร่วมกับนักเรียนและครู อาจารย์
 - 1.8 สร้างหรือกระตุ้นให้เกิดขวัญและกำลังใจในหมู่ครู อาจารย์
 - 1.9 ส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพ
 - 1.10 กระตุ้นหรือให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน
2. หน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร ประมวลการเรียน ตารางสอน สื่อการเรียนการสอน และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2541 : 79-83) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าดังนี้

1. จัดทำแผนงาน โครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
 - 1.1 กำหนดนโยบายของโรงเรียน
 - 1.2 กำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ
 - 1.3 จัดทำแผนงาน โครงการ

2. การพัฒนาบุคลากร
 - 2.1 การปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - 2.2 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ
 3. การเตรียมสิ่งสนับสนุน
 - 3.1 การเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน
 - 3.2 การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์
 4. การบริหารและบริการหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
 - 4.1 การจัดให้มีรายวิชาเลือกตาม โครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย
 - 4.2 การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
 - 4.3 การจัดบรรยากาศเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการศึกษาค้นคว้าใฝ่รู้
 - 4.4 การจัดบริการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
 5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ
 6. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน
 - 6.1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
 - 6.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะ
 7. การจัดระบบนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม
 8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน การนำผลการประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการ
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้ดังนี้
1. ส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร
 2. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
 3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนการสอน
 4. สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
 5. ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
 6. พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน

7. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน
8. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
9. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 67)

ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับครูและผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ที่มีแผนงานในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

3. นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา

4. บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวก ให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร

5. พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆเป็นห้องเรียน

6. จัดให้มีระบบนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จรรยา ชูลาภ (2545 : 31-33) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ประกาศนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้แบบที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
3. จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูให้เข้าใจและมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนและจัดทำแผนการสอนที่ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและดำเนินกิจกรรมต่างๆร่วมกับสถานศึกษา

5. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับกระบวนการเรียนรู้แบบที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา

6. กำหนดมาตรฐานการทำงานของครูและการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยึดหลักการประเมินจากสภาพจริง

7. ระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรอื่นๆ

8. ส่งเสริมกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาวิชาการและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ

9. ประชาสัมพันธ์และรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อสร้างความศรัทธาและความร่วมมือในทุกๆ ด้าน

10. จัดให้รางวัลหรือความชอบสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้ผล โดยเน้นความโปร่งใส เป็นธรรมและสร้างความสามัคคีในองค์กร

นวลจิตต์ เขาวีรติพงษ์ และคณะ (2545 : 49-53) กล่าวว่าผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อแนวคิดเปลี่ยนการกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย

2. บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ผู้บริหารต้องสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตร การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณ การเผยแพร่ผลงาน และการให้ขวัญกำลังใจ

3. บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารจัดกิจกรรมนิเทศเพื่อพัฒนาครู โดยการปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศ วางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอน กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ รวมถึงการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

4. บทบาทในการกำกับติดตามประเมินผล ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักในความสำคัญของการวัดผลประเมินผล วางแผนกำกับ ติดตาม ดำเนินการและสรุปผลการดำเนินการ

ทิสนา แชมมณี (2545 : 14-15) กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกรูปแบบ และต้องส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทในฐานะผู้กระตุ้น ผู้เตรียมการ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษาและวางแผนกิจกรรมให้กับผู้เรียน

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางด้านการศึกษาข้างต้น และยังมีอีกหลายท่านที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ทั้งส่วนที่ต่างกันและสอดคล้องกัน จึงสรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร โรงเรียน ดังนี้

1. การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
4. การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้
5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร
6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3.3.1 การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผน เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 79) ได้เสนอแนวทางในการวางแผนงานเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เป็นนโยบายของโรงเรียนและเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ และร่วมมือกันวางแผนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายของโรงเรียน โดยกำหนดให้การจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นนโยบายและเป้าหมายสำคัญที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรทุกคนจะต้องรับทราบ ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติและสนับสนุนการปฏิบัติให้บังเกิดผลจริงจัง

2. การกำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ เป็นการเตรียมการให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนทุกด้าน สภาพการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครู รวมถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นหากวิเคราะห์สภาพปัจจุบันแล้วพบว่าครูยังขาดเทคนิค ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดสื่อการเรียนการสอน ก็จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาที่เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

3. การจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ประสบความสำเร็จ อาทิ โครงการกิจกรรมต่างๆเพื่อเตรียมความพร้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การผลิตสื่อนวัตกรรม หรือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน งบประมาณรวมถึงมาตรการผลักดันเพื่อให้งานหรือโครงการสำเร็จ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุวัตถุประสงค์

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) จรูญ ชูลาภ (2545 : 31 – 33) และวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 79) ยังมีความเห็นตรงกันว่า การที่จะให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จจะต้องมีการวางแผนในด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

Phillip Hallinger (1985 : 221-224) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าต้องมี

1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้

รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน แนวการดำเนินการ และผลที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทั้งจากนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมการวางแผนจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทร่วมกับครูในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การกำหนดความต้องการจำเป็นต่างๆ อาทิ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม งบประมาณรวมถึงการวางแผน

การผลักดันเพื่อให้งานหรือโครงการสำเร็จเพื่อให้การจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุวัตถุประสงค์ และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักรู้ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2 การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการใหญ่ในแนวทางการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เองก็มีหลักการว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาให้ถือว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ด้วยเช่นกัน ดังนั้น “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” จึงเป็นกรอบหลักของการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน และการจัดการศึกษาที่ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ก็คือการกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ และสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน (ไพรัช สู่แสนสุข และบรรเจอดพร สู่แสนสุข 2546 : 2-3)

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2542 : 29) ได้กล่าวถึงว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนได้รับเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนา ทั้งพฤติกรรมความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติและค่านิยมต่างๆ

กาญจนา कुमारิกย์ (2543 : 38) ได้กล่าวถึงว่าหลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผน หรือข้อกำหนดอันประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ โดยส่งเสริมให้เอื้อคนบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีคุณภาพ

Tanner and Tanner (1975 : 45 อ้างถึงในพิศมัย ถิกะแก้ว 2539 : 4) กล่าวว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ที่ได้จัดวางแผนและแนวทางเอาไว้ มุ่งหวังที่จะได้รับผลผลิตออกมา ได้มีการจัดขึ้นมาด้วยการวางโครงสร้างของความรู้และประสบการณ์อย่างมีระบบ ภายใต้การดูแลของโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีการเจริญเติบโตไปอย่างมีจุดมุ่งหมายและต่อเนื่องในด้านความสามารถทั้งส่วนตัวและทางสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ที่ได้จัดวางแผนหรือแนวทางเอาไว้อย่างมีระบบ อันประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง

กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถประสบการณ์และเจริญเติบโตไปอย่างมีจุดหมาย ไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาว่าประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. โครงสร้างหลักสูตร
4. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล
8. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ (2545 : 4-5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องจัดทำสาระในรายละเอียดตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางและจัดทำหลักสูตรอื่นบางส่วนเพิ่มเติม เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้น บทบาทของสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารและคณะครูจะต้องรับผิดชอบงานทางด้านการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในทุกเนื้อหาสาระเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้มากที่สุด

นอกจากนี้ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ (2545 : 18) ยังได้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสนองตอบการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สนองตอบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สถานศึกษาจึงควรดำเนินการในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ โดยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการกำหนดพันธกิจหรือภาระหน้าที่ งานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา พร้อมด้วยเป้าหมาย มาตรฐาน แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และการติดตามผล ตลอดจนจัดทำรายงานแจ้งสาธารณชน และส่งผลย้อนกลับ
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ เป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ มาเป็นการจัดทำสาระการเรียนรู้ จากช่วงชั้นให้เป็นรายปีหรือรายภาค พร้อมกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคนนำไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการ โครงการร่วม เวลาเรียน การมอบหมาย/โครงการงาน เพิ่มผลงานหรือการบ้าน โดยวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา และเพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมี

ประสิทธิภาพและบรรลุตามที่คาดหวัง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานดังนี้

2.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร โดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาค ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน กำหนดเวลาเรียนหรือจำนวนหน่วยกิตสำหรับการเรียนรู้รายภาค จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้

2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงกิจกรรมต่างๆเพื่อเกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถ ความต้องการของชุมชน การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม และประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

2.3 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมา ผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

3. การกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ กำหนดวิธีการจัดการ เรียนการสอน การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งพิจารณาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และสามารถกำหนดในลักษณะผสมผสานบูรณาการได้

4. การออกแบบการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาต้องมอบหมายให้ครูผู้สอน ทุกคนออกแบบการเรียนการสอน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อให้ ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติที่ดี

5. การกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต ควรกำหนดจำนวนเวลาเรียน สำหรับสาระการเรียนรู้รายปี ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ควรกำหนดจำนวนเวลาสำหรับการเรียนตามสาระการเรียนรู้รายปีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการสอนเพื่อเน้นทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข และการ คิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งจะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีสนุกเพลิดเพลินในแต่ละคาบ เวลา การเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมไปตามความสนใจของผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 เป็นการเรียนที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยสถานศึกษาทบทวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆที่ได้ เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ จัดการบูรณาการเป็นโครงการให้มากขึ้น เพื่อให้ ผู้เรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ซึ่งต้องอยู่ บนพื้นฐานของความรู้ และสถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศให้มีสภาพแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เป็น ตัวอย่างแก่สังคม และจัดรายวิชาหรือโครงการที่สนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัว ให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการประกอบอาชีพ โดยจัดในลักษณะ รายวิชาหรือโครงการ

การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยทำให้การดำเนินการ จัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้เสนอแนวทาง สำหรับผู้บริหารในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆให้ สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระกิจกรรมทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการ เรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการ นิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆตามความเหมาะสม
4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541 : 80-81) ได้เสนอบทบาทผู้บริหารในด้านการ บริหารและการบริการหลักสูตรที่เอื้อและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้หรือแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย ห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ศูนย์วิทยุบริการ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดหมวดวิชา ฯลฯ โดยต้องเป็นแหล่งค้นคว้าที่เป็นระบบ สะดวก ง่ายต่อการค้นคว้า การเลือกใช้ทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารและไม่ใช่อเอกสาร เป็นสถานที่สะอาด สงบ มีสื่อหลากหลาย นำเข้าไปใช้บริการ

2. การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแสดงออก ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด และปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย น่าสนใจ และให้ครูสามารถเลือกใช้ เตรียมหรือจัดทำเพิ่มเติมได้อย่างสะดวก และให้ผู้เรียนได้ใช้คิดค้นปฏิบัติด้วยตนเอง

3. การบริการหลักสูตร ได้แก่

3.1 การจัดให้มีรายวิชาเลือกตาม โครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อสนองความถนัด ความสามารถ และความสนใจที่แตกต่างกันไปของผู้เรียน โดยเน้นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะด้านต่างๆที่สำคัญจำเป็นครบถ้วน ทั้งทักษะด้านการแสวงหาความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา หรือทักษะการสื่อสาร

3.2 การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน อาทิ กิจกรรมตามระเบียบฯ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแก้ปัญหา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไรและกิจกรรมอิสระของผู้เรียน รวมถึงกิจกรรมนอกเวลาเรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญ วันสำคัญ ฯลฯ

3.3 การจัดบริการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บริการอย่างทั่วถึง ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างทันเหตุการณ์

นอกจากนี้ นวลจิตต์ เขาวงกตพิงส์ (2545 : 49-53) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็นหลักสูตรบูรณาการซึ่งเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดหาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น โดยจัดการแหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมถึงการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและครู

3. การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู และนำผลมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

4. การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้บริหารควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้พร้อมสำหรับบริการแก่ครู จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมถึงการสำรวจความต้องการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการ

5. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน งบประมาณนับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับบริการ ซ่อมแซม อาคารสถานที่ ผูกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

6. การจัดระบบนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในเป็นยุทธวิธีสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้การดำเนินงานการพัฒนาประสบความสำเร็จได้ ระบบนิเทศภายในเป็นระบบส่งเสริมการพึ่งตนเอง และส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการ รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยผู้บริหารต้องมีการดำเนินการร่วมกับครูในการปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน สังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอน กิจกรรมกลุ่ม โรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้เสนอแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ดังนี้

- 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
- 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
- 3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5) การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาคำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น การจัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถ ความต้องการของชุมชน การส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดงบประมาณสนับสนุน การจัดระบบการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา และแบบกัลยาณมิตร

3.3.3 การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544 : 279 – 280) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ว่าหมายถึง

1. บรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกมีความสุข รู้สึกดีต่อเพื่อนและกลุ่ม
2. โครงสร้างและกระบวนการเป็นที่พอใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้ทำงานทางวิชาการร่วมกับผู้สอนและเพื่อน
3. สถานที่ที่ก่อให้เกิดทักษะทางสังคม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 9) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กไม่ได้เรียนรู้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้ได้จากสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนด้วย โรงเรียนที่เต็มไปด้วยสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ กิจกรรมและโอกาส ตลอดจนสิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้รับประสบการณ์ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบาลานไทน์ (Ballantine. 1993 : 252-253) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ จำเป็นจะต้องพัฒนาในทุกๆด้านไปพร้อมๆกัน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมถือเป็นเรื่องหนึ่ง que ผู้บริหารโรงเรียนต้องใส่ใจและให้ความสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 80 – 81) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศการเรียนรู้อื่นที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการศึกษา ค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนนั้น ผู้บริหารต้องจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน ให้มีความเป็นวิชาการ ความเป็นระเบียบ สวยงาม เช่น จัดอุทยานการศึกษา จัดป้ายความรู้ตามบริเวณต่างๆ จัดสวนหนังสือ ป้ายนิเทศ เครื่องมือวิทยาศาสตร์พร้อมข้อความรู้ง่ายๆ

นอกจากนี้ไพน์และแอนกาโล (Pine and Angalo 1977 : 115-125) ยังได้กล่าวถึง บรรยากาศที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ไว้ดังนี้คือ

1. บรรยากาศของการเรียนที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียน คือครูมีอิทธิพลในห้องเรียนน้อยที่สุด นักเรียนมีโอกาสในการเลือกตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม และการที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน

2. บรรยากาศของการเรียนที่เอื้อให้นักเรียนแต่ละคนได้ค้นพบสิ่งที่มีความหมายสำหรับตัวนักเรียน คือ ครูต้องเป็นผู้แนะนำหรือจัดสภาพการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีอิสระในการเลือกทำงานตามความต้องการของนักเรียน และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อจุดมุ่งหมายนั้นเหมาะสม เร้าใจ กระตุ้นให้นักเรียนค้นหาในสิ่งที่เขาต้องการ

3. บรรยากาศที่ครูทำหน้าที่ในการสอนน้อยที่สุด โดยครูค่อยๆ เปลี่ยนบทบาทจากการสอนมาเป็นบุคคลที่เป็นแหล่งความรู้ คอยกระตุ้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทร่วมกับครูในการส่งเสริม การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามและ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

3.3.4 การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และแนวคิดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงซึ่งเป็นการประเมินผลผู้เรียนรอบด้านตามสภาพจริงของผู้เรียนซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้ (นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงษ์และคณะ 2545 : 39 – 41)

1. เน้นการประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลา ทุกสภาพการณ์

2. เน้นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ

วิธีการประเมิน ตลอดจนจุดประสงค์ในการประเมิน

5. เน้นคุณภาพผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆด้าน
6. ประเมินด้านความคิด เน้นความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์
7. เน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้เรียน ผู้ปกครอง และครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6-9) กล่าวถึงการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินไม่ควรเป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทุกคน แต่ควรมีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกและแสดงความรู้ความสามารถ ความรู้สึที่ผู้เรียนมี และประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง
2. การประเมินต้องปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเทคนิค วิธีการประเมินให้หลากหลายสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการต่อเนื่องควบคู่กับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. การประเมินควรอยู่ในรูปแบบกัลยาณมิตร มีจิตใจช่วยเหลือเกื้อกูลมากกว่าการจับผิดลงโทษ

นวลจิตต์ เชาวศิริพิงส์ และคณะ (2545 : 49-53) กล่าวถึงบทบาทในการส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และประเมินผล
2. การวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล
3. การสรุปผลการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาและ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสภาพจริงโดยการใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับครูในการประเมินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และนำผลการประเมินกลับมาปรับปรุงการเรียนการสอน

3.3.5 การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร

คน คือ หัวใจของการพัฒนา การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเบื้องต้นของการพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้แผนงาน โครงการบรรลุจุดหมาย ซึ่งสนใจ ลักษณะ (2546 : 52) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และเป็นโอกาสให้บุคลากรทุกกลุ่มทุกระดับมีส่วนร่วมศึกษาสถานภาพความสำเร็จขององค์การ วิเคราะห์ปัญหา และมีส่วนร่วมในการหาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อเพิ่มความสำเร็จขององค์การ นอกจากนี้ การมีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรสม่ำเสมอจะช่วยประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกลุ่มต่างๆทำให้เกิดความเข้าใจกันและสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกัน ได้ดียิ่งขึ้น

1) หลักการพัฒนาบุคลากร เมธี ปิณฑนานนท์ (2529 : 107 – 108) ได้ให้หลักการพัฒนาครูซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

(1) ประสิทธิภาพของระบบงานขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิก ของคณะบุคคลในองค์การ ประสิทธิภาพของปัจเจกบุคคลจะเพิ่มขึ้น ถ้าระบบงานให้โอกาสหรือจัดการพัฒนาความสามารถของบุคลากร

(2) การพัฒนาเป็นกิจกรรมที่เริ่มตั้งแต่การรับบรรจุเข้าทำงาน ไปจนกระทั่งปลดเกษียณ การพัฒนาเป็นความต้องการที่บุคลากรทุกคนควรมีมืออยู่ตลอดเวลา

(3) ระบบงานจะต้องให้โอกาสแก่บุคลากร ได้พัฒนาประสบการณ์อย่างกว้างขวางและในหลายๆ โปรแกรม เพื่อสมาชิกทุกคนในระบบงาน

(4) โปรแกรมต่างๆในการพัฒนาบุคคล จัดทำขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ปัจเจกบุคคลได้พัฒนาตนเอง

(5) ความมุ่งประสงค์เบื้องต้นของโปรแกรมพัฒนาก็เพื่อให้ระบบโรงเรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ โดยมุ่งที่การเรียนรู้ของบุคลากรในอันที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของตนเอง เพื่องานที่ได้รับมอบหมาย

(6) การพัฒนาเกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสามารถ และตั้งใจที่จะเสียสละตนให้กับเป้าประสงค์ของระบบโรงเรียนอันจะเป็นการจูงใจบุคคลให้ทราบว่าการพัฒนาเป็นทางที่ก่อให้เกิดความพอใจที่ต้องการ

(7) โปรแกรมการพัฒนาที่มุ่งที่จะให้ได้รับความต้องการในการพัฒนาของระบบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วย กลุ่ม หรือปัจเจกบุคคล ดังนั้นการวางแผนการพัฒนาจะต้องเกี่ยวข้องกับการทบทวนบทบาทขององค์กร บทบาทของแต่ละหน่วยงาน และบทบาทของแต่ละบุคคล ในแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งวิธีการที่จะให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ จนไปถึงบทบาทในอนาคตด้วย

(8) ระบบโรงเรียนในอนาคตจะต้องมีการกระจายอำนาจมากขึ้น โดยมุ่งที่จะสร้างให้ปัจเจกบุคคลมีประสิทธิผลในงานที่จะได้รับมอบหมายให้ทำ และอุทิศตนให้กับเป้าประสงค์ของหน่วยงาน

(9) ระบบโรงเรียนมีความต้องการที่จะต้องจัดให้มีการวางแผนกำลังคนเพื่อพัฒนาบุคคลที่มีอยู่ และบุคคลที่สรรหาใหม่

2) วิธีพัฒนาบุคลากร

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 89 - 94) ได้เสนอวิธีการพัฒนาบุคลากรครูไว้ดังนี้

(1) กิจกรรมที่ครูประจำการพัฒนาตนเองด้านวิชาการตามลำดับ ได้แก่

- ก. การอ่านหรือการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่น เช่น การฟังปาฐกถาการอ่านสามารถทำได้ทุกเวลาเมื่อมีโอกาส
- ข. การค้นคว้าและทดลองด้านวิชาชีพ หรือความรู้ด้านวิชาการ จากตำราต่างๆ แล้วรวบรวม สังเคราะห์ขึ้นใหม่ การเขียนตำราให้นักเรียนใช้
- ค. การทดลองและการวิจัยเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงบางอย่าง ตั้งแต่แบบง่ายไปจนถึงการวิจัยที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆ
- ง. การเข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการ เป็นการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นในหมู่ผู้มีความสนใจร่วมกัน ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีทัศนคติและความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

จ. การไปสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น ทำให้เกิดความคิดมองเห็นตัวอย่างในการทำงาน ตลอดจนอุปสรรคต่างๆ

ฉ. การมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อและความคิดของคนในชุมชนนั้นๆ

ช. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นการฝึกให้รู้จักการทำงานในฐานะผู้บริหาร ซึ่งเป็นการเตรียมผู้บริหารในอนาคตต่อไป

ซ. การลาหยุดเพื่อศึกษาต่อหลังจากที่ได้ทำงานแล้ว ทำให้ได้ประสบการณ์เพื่อเป็นรากฐานที่จะเข้าใจปัญหาต่อไป

ฅ. การติดตามความเจริญก้าวหน้าของตนเอง โดยการสนทนากับผู้อื่นเพื่อจะได้ทราบว่าตนเองทำงานเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพดีหรือไม่

(2) กิจกรรมที่ครูประจำการได้รับการพัฒนาที่จัดเป็นหมู่คณะร่วมกับกิจกรรมอื่น ได้แก่

ก. การประชุมคณะครูในโรงเรียนเพื่อการปฐมนิเทศ เพื่อเสริมสร้างความเจริญด้านวิชาการและเพื่อการบริหารด้านอื่น เช่น การประชุมสั่งการ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

ข. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพบหารือกันเพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว และมีความสนใจที่จะแก้ปัญหานั้นร่วมกัน

ค. การปรึกษางานก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อซ่อมความเข้าใจงานที่จะกระทำต่อไป

ง. การจัดครูในรูปแบบการต่างๆ เช่น กรรมการจัดทำประมวลการสอนซึ่งเน้นให้ครูได้รู้จักทำงานร่วมกันเป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพของตัวเองให้สูงขึ้น

จ. การแจกข่าวสารของโรงเรียน เพื่อให้ครูได้ทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านวิชาการและการบริหารด้านอื่น ทั้งจากในและนอกโรงเรียน โดยกรรมการและคณะครูเอง ออกหนังสือส่งถึงครู อาจจะเดือนละ 1 ครั้ง

วัฒนาพร ระยับทุกข์ (2541 : 80) กล่าวว่า คนคือหัวใจของการพัฒนา การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นยุทธศาสตร์เบื้องต้นของการพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้แผนงาน โครงการบรรลุจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนของการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วย

1. การปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนจากแนวทางแบบเดิมมาสู่วิธีการใหม่ เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนตามที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้สำเร็จ เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของแนวคิดนี้ เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง เทคนิควิธีในการปรับกระบวนการทัศน์อาจใช้การระดมพลังสมอง การประชุมชี้แจง การศึกษาผลงาน การประชุมปฏิบัติการ ฯลฯ

2. การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิค ทักษะและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การออกแบบกิจกรรมและวิธีการสอน การผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดให้ความรู้ ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆโดยใช้การฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ การทำงานเป็นคณะ ร่วมกันออกแบบวิธีการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตนและเพื่อน เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้าง รู้จักยอมรับฟังผู้อื่น และสามารถนำเทคนิค วิธีการและความรู้ด้านต่างๆไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายได้

นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์ (2545 : 48-52) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมการพัฒนานุเคราะห์ว่าควรมี

1. การเผยแพร่ผลงาน การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่ช่วยจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนอย่างค่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวารสารของโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง การประชุมกลุ่มโรงเรียน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดสัปดาห์การสอน การจัดห้องเรียนตัวอย่าง การเขียนบทความทางวิชาการ เผยแพร่ การใช้โรงเรียนเป็นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

2. การให้ขวัญกำลังใจ เป็นการแสดงความสนใจอย่างแท้จริงของผู้บริหาร โดยการยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่ การเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไปฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่องให้เป็นครูดีเด่น การจัดสรรงบประมาณให้เป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากร ได้แก่ การปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง การสร้างเจตคติที่ดี วิเคราะห์ความต้องการ การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เทคนิควิธีการ การให้คำแนะนำปรึกษา ส่งเสริมครุให้มีการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาเป็นหมู่คณะ การเผยแพร่ผลงาน และการให้ขวัญกำลังใจ

3.3.6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ได้มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมหลายประการ ได้แก่

ปรัชญา เวสารัชช (2528 : 4 อ้างถึงใน ไพรัช ธรรมกานานนท์ 2545 : 8)

กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างของตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา และเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย

ไพรัช ธรรมกานานนท์ (2545 : 9) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นว่าหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและท้องถิ่นได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณากำหนดปัญหา ความต้องการของประชาชน ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแนวทางพัฒนา โรงเรียน

องค์การอนามัยโลก (WHO 1978 อ้างถึงใน ไพรัช ธรรมกานานนท์ 2545 : 10-11) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มการพึ่งตนเองและควบคุมทางสังคม
4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์ในชุมชนในพื้นฐานเท่าเทียมกัน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้

ทัศน สวางศักดิ์ (2547 : 12- 18) กล่าวว่าการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนทุกคน และถือว่าชุมชนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น สนองความต้องการของคนในท้องถิ่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนจะต้องมี

ส่วนในการตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษา เป็นผลดีทั้งสถานศึกษาและชุมชน ต่างฝ่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมรับผิดชอบ ก่อให้เกิดผลดีหลายประการ อาทิ เกิดกระบวนการกลุ่มและทำงานร่วมกัน ทำให้ใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่าในด้านการร่วมกันดูแลการใช้ทรัพยากรต่างๆในชุมชน ทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15 – 16) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ร่วมมือประสานงานกับสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สุวิทย์ มูลคำ (2542 : 15) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนซึ่งผู้บริหารและโรงเรียนต้องเข้มแข็ง และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เห็นคุณค่าของการศึกษา และให้ความสำคัญกับการเรียนของนักเรียน ให้ความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะที่ต้องการ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม ทั้งด้านความสามารถและกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพ

ไพรัช อรรถกามานนท์ (2545 : 31 – 47) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทในการศึกษาวิเคราะห์สภาพชุมชนและท้องถิ่นในด้านเกี่ยวกับสภาพชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ทรัพยากรและผลผลิตของชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมทั้งศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

2. บทบาทในการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธีดังนี้

- 2.1 จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือสิ่งของในชุมชนและท้องถิ่นมาร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา อาทิ เชิญบุคคล ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรบรรยาย อภิปรายในสถานศึกษาตามความสามารถพิเศษ เช่น แพทย์ ทนาย ช่าง เป็นต้น แต่งตั้งกรรมการดำเนินการ มี

ผู้ปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น นำเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ของชุมชนเผยแพร่ในสถานศึกษา เช่น ประกาศ ระเบียบ โฆษณา หนังสือพิมพ์ ผ้าป่า เป็นต้น เชิญมาร่วมกิจกรรมพิเศษของสถานศึกษา เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมในงานนิทรรศการและแจกประกาศนียบัตร คนตรี ร่วมสังสรรค์ เป็นต้น จัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง

2.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนและท้องถิ่นเห็นความสำคัญอันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือกับทางสถานศึกษามากขึ้น

2.3 ทำให้เห็นถึงประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารจะต้องแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นจะได้รับจากการเข้าร่วมจัดการศึกษา

2.4 การเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่สถานศึกษาจัดตั้ง

2.5 การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการชุมชน

3. บทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งอันจะทำให้สถานศึกษาและชุมชนพัฒนาไปสู่จุดลักษณะที่พึงประสงค์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังแต่ร่วมในการวางแผน ร่วมในการดำเนินการ ร่วมในการตัดสินใจและร่วมรับในผลที่เกิดขึ้น ร่วมมือประสานงานกับสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม อาทิ เชิญมาเป็นวิทยากร แต่งตั้งกรรมการดำเนินการ นำเอกสาร สิ่งพิมพ์ของชุมชนเผยแพร่ในสถานศึกษา เชิญผู้ปกครองร่วมงานนิทรรศการและรับประกาศนียบัตร จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม ทั้งด้านความสามารถและกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพ

4. บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้สอน จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และเอื้ออำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และในส่วนของครูและนักเรียนที่อยู่ในกระบวนการเรียนรู้โดยตรง ควรต้องมีบทบาทดังนี้

4.1 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางประกอบด้วย (วัฒนาพร ระวังบุทกซ์ 2542 : 12 – 14)

1. บทบาทด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ (resource person) ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย แนะนำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียน ไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียน ใบความรู้และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการหรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการต่างๆและห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียน โดยการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด บทบาทครูทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการที่กำหนดบทบาทการเรียนรู้อและ ความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้ทำกิจกรรมตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.4 การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ โดยการกำหนดการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทครูจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ครอบคลุมทั้งในส่วนกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลาผู้เรียนต้องการเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ ตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน ให้เกียรติกันอย่างเป็นมิตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. บทบาทด้านการประเมินผล เป็นบทบาทที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเตรียมเครื่องมือวัดและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และวัดให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเน้นการวัดจากสภาพจริง (Authentic measurement) จากการปฏิบัติ (Performance) และจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) โดยครู ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มมีบทบาทร่วมวัดและประเมินผลตนเองและกลุ่มด้วย

ทิสนา แคมมณี (2542 : 24) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้คือ

1. การเตรียมการสอน

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.2 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 วางแผนการสอน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ วิเคราะห์เนื้อหาและความคิด

รวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลักชีปาหรืออื่นๆ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่างๆที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือไอศทัศน์ วัสดุต่างๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ ห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การสอน โดยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำและข้อมูลต่างๆแก่ผู้เรียนตามความจำเป็น บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. ประเมินผล เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 7 – 8) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูไว้ดังนี้

1. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้า วิจัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก
3. จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตน
4. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าทุกสถานที่ ทุกแห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้
5. ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความคิด ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง
6. ให้คำปรึกษา แนะนำ เสริมแรง และเป็นตัวแบบที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ขอมรับและพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ครูมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดย

1. ก่อนสอน ทำการวางแผน เตรียมการ เลือกกิจกรรมการเรียนรู้
2. ขณะสอน ทำหน้าที่ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) จัดการ แนะนำ สังเกตช่วยเหลือ เสริมแรงและให้ข้อมูลย้อนกลับ
3. หลังสอน ทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอนต่อไป หรือตัดสินคุณภาพของผู้เรียน

นวลจิตต์ เขาวงศ์พิงศ์และคณะ (2545 : 48) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยความสะดวก บทบาทในฐานะผู้จัดการ กำหนดเป้าหมายในการจัดการคือให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพของตนเอง โดยครูต้องมีข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนรอบด้านเพื่อนำมาวิเคราะห์ และจัดการอย่างเหมาะสมเป็นงานหลักที่สำคัญเพื่อ

1.1 วางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวก เช่น จัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน การให้การสงเคราะห์ การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่น เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีขั้นตอนสำคัญคือกำหนดจุดประสงค์ ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียน กำหนดวิธีการสอน และประเมินผล

1.2 กำหนดบทบาทของตนเอง ได้แก่การเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้ และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแล ด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

2. บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ครูมีบทบาทดังนี้

2.1 การเตรียมการสอน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่ม

ผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล เตรียมแหล่งเรียนรู้ วางแผนการสอนให้ครอบคลุมเรื่องวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กำหนดกิจกรรม วิธีการประเมิน สื่อ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือประเมิน

2.2 การสอน โดยคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น

ให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน คอยสังเกต บันทึกพฤติกรรม ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ และการประเมินผลการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูต้องมีการเตรียมการ ทั้งในด้านตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้า วิจัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่า ทุกสถานที่ ทุกแห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสื่อการเรียนรู้ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความคิด ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงให้คำปรึกษา แนะนำ เสริมแรง และเป็นตัวแบบที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ ขอมรับและพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

4.2 บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้เรียนคือหัวใจของการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้การสร้างทักษะและคุณลักษณะต่างๆที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดด้วยตนเอง บทบาทของผู้เรียนจึงประกอบด้วย (วัฒนาพร ระงับทุกข์ 2541 : 15)

1. บทบาทด้านการเตรียมตนเอง ให้พร้อมที่จะรับความรู้ การฝึกฝนทักษะต่างๆ ความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆด้วยวิธีการที่หลากหลาย
2. บทบาทด้านการดำเนินการ โดยการสร้างและค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง มีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ค้น คิด ทำ และแสดงออกในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงาน มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและกลุ่ม มีการเรียนรู้อย่างมีวิธีการและกระบวนการ มีผลงานการเรียนรู้ มีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนและการปฏิบัติงาน
3. บทบาทด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง เพื่อนและกลุ่มทั้งด้านการปฏิบัติและผลงาน รวมทั้งการขอรับการประเมินของผู้อื่นและพร้อมที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาตนเองต่อไป

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 9)

1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้า คิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. มีอิสระในการเรียนรู้สิ่งที่ตนสนใจ และได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. แสดงออกถึงการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ (5 ส) ได้แก่
 - 3.1 สติปัญญา – ความรู้ความคิด
 - 3.2 ความสนใจ – กระตือรือร้นและตั้งใจเรียน
 - 3.3 การสืบเสาะ – ค้นคว้าหาข้อมูลหรือความรู้
 - 3.4 การนำเสนอ – ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจ
 - 3.5 การสร้างสรรค์ – บูรณาการและประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตจริงหรือสถานการณ์ใหม่ตามความเหมาะสม

ชนาธิป พรกุล (2544 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนว่ามีหน้าที่รับผิดชอบ การเรียนรู้ของตนเอง โดยเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน วางแผนการเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเมินผลการเรียนรู้ของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นนักเรียนต้องมีการเตรียมตนเองให้พร้อมที่จะรับความรู้ ฝึกฝนทักษะที่ จำเป็นต่างๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้า คิด วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และ สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการเรียนรู้สิ่งที่ตนสนใจ และได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็ม ตามศักยภาพและแสดงออกถึงการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านสติปัญญา ความกระตือรือร้นและ ตั้งใจเรียน ค้นคว้าหาข้อมูลหรือความรู้ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้ผู้อื่นเข้าใจ บูรณาการและ ประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตจริงหรือสถานการณ์ใหม่ตามความเหมาะสม

4.3 ลักษณะและสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในจังหวัด

สมุทรปราการ

4.3.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนปลายสุดของ แม่น้ำเจ้าพระยา และเหนืออ่าวไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 – 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 – 101 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 1,004.092 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 627,557 ไร่ ตั้งอยู่ภาค กลางของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 29 กิโลเมตร แบ่ง การปกครองออกเป็น 5 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ สืบเนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเขตพื้นที่

การศึกษาทั่วประเทศจำนวน 175 เขตเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ซึ่งจังหวัดสมุทรปราการได้รับประกาศให้มี 2 เขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ประกอบด้วย 3 อำเภอคืออำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดงและอำเภอพระสมุทรเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร คนทั่วไปมักจะเรียกกันว่า “ปากน้ำ” ตั้งอยู่ตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยาเหนืออ่าวไทย ลักษณะพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 บริเวณคือ บริเวณสองแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณตอนใต้ใกล้ชายฝั่งทะเลทางเหนือและทางตะวันออกมีลักษณะเป็นที่ราบกว้างใหญ่ โดยส่วนใหญ่พื้นที่ของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นที่ราบมีแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติและคลองชลประทานไหลผ่าน จากพื้นที่โดยส่วนรวมและอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ท่าเรือ ที่ตั้งเหมาะสมกับการเป็นเมืองอุตสาหกรรม ประกอบธุรกิจ มีสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 3,670 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65.62 ของจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2547 และยังมีแหล่งเกษตรกรรม การประมงที่ช่วยเสริมสร้างให้เศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการมั่นคงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นทางผ่านการค้าสินค้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดปี จึงเป็นแรงผลักดันให้จังหวัดสมุทรปราการมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การเติบโตของเมืองเป็นแบบเมืองบริวารของเมืองหลวง ชุมชนหลายแห่งมีการอพยพเคลื่อนย้ายเข้าออกของประชากรตลอดเวลา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1)

เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 มีที่ทำการตั้งอยู่เลขที่ 1/3 หมู่ 8 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุม 2 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และกิ่งอำเภอบางเสาธง บนพื้นที่ 619.79 ตารางกิโลเมตร มีถนนสายสำคัญคือ ถนนบางนา - ตราด ถนนสุขุมวิท ถนนเทพารักษ์ ถนนอ่อนนุช (หลวงแพ่ง) ถนนรัตนโกสินทร์ 200 ปี ถนนกิ่งแก้ว ถนนเรียบคลองบางตำรุ ถนนวงแหวนตะวันออก ถนนมอเตอร์เวย์กรุงเทพ - ชลบุรี และถนนป่านวิถี สถานที่สำคัญที่กำลังดำเนินการสร้างคือ สนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ ซึ่งอยู่บริเวณด้านเหนือของถนนบางนา - ตราด ห่างประมาณ 15 กิโลเมตร ในเขตอำเภอบางพลี และในอนาคตพื้นที่รอบบริเวณนี้จะมีชุมชนขนาดใหญ่เกิดขึ้นจากการเปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2)

4.3.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ

การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของจังหวัดสมุทรปราการอันได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และเขต 2 ได้มุ่งดำเนินการตามแนวนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด มีการเร่งปฏิรูปการศึกษาและระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการบริหารจัดการดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ได้มีการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พัฒนาการจัดการและคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ พัฒนาการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และบริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีจุดเน้นที่ การพัฒนากระบวนการคิด จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1)

เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ได้มีการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตร พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มและ พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ พัฒนาการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษ พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ สร้างสภาพ แวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วิจัย และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2)

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการเขต 1 และ 2 มุ่งพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม กับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ ท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพและพัฒนาตนเองให้เป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

เพียงใจ พรหมทัศนานนท์ (2541 : 93 – 94) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทักษะของอาจารย์ที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านประสพการณ์ในการทำงานคือน้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไปนั้นโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธวัช แก้วฉวีชัย (2542 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการปฏิบัติการ จัดประสพการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทในการวางแผนสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ทุกชนิดอย่างเพียงพอ จะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด จะต้องสร้างวินัยให้กับนักเรียน จะต้องใช้การประเมินผลตามสภาพจริง และส่งเสริมประชาธิปไตยจึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ

โกศล ศรีทอง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยสรุปได้คือ (1) คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนและด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ (2) คุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน อยู่ในระดับดีตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ(3) คุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริหารด้านการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรทางการ

บริหารและคุณลักษณะทางวิชาการของผู้บริหารในภาพรวมร่วมกันทำนายคุณภาพการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพมหานครธุรกิจพาณิชยการ ผลการวิจัยพบว่า การสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนไม่ยึดติดกับเนื้อหา เวลา และให้โอกาสนักเรียนทุกคนค้นพบตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรจัดอบรมเทคนิคการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนติดตามผลการนำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ศักดา ทรัพย์ขวัญเมือง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารมีการวางแผนโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและบุคลากร ตลอดจนการนิเทศติดตาม กับมีการบริหารสนับสนุนให้ผู้สอน และผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อการเตรียมแผนการสอน บรรยายภาคการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้เรียน แต่สภาพการบริหารงานน้อย การอบรมให้ความรู้ การสนับสนุน การนิเทศติดตาม การประเมินผลเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขและปัญหาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง มีแนวโน้มไปทางมากและสอดคล้องกับสภาพการบริหารงานน้อย

สมนึก จ้อยคอนกลอย (2544 : 102 - 107) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทที่รับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาในเขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บทบาทที่รับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

สุนทร อธิธิสาร (2544 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอยู่ในระดับมากในด้านการพัฒนาบุคลากร โดยส่งครูเข้าอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือครูบางคนไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

สมาน แก้วคำไสย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการพัฒนาและด้านการนิเทศภายใน กำกับติดตาม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เผด็จ อุทุมสกุลรัตน์ (2545 : 179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการได้เหมาะสมแล้ว คือ การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการ การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลากร การจัดระบบนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มีหรือปรับปรุงแก้ไขคือ ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี จำนวนนักเรียน การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545 : 131) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ : การศึกษาความรู้ตามการรับรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ของครูในโรงเรียนสังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่าครูเพศหญิงมีความรู้ตามการรับรู้ดีกว่าครูเพศชาย ในขณะที่ครูเพศชายและเพศหญิงมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาคือครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความรู้ไม่แตกต่างกันแต่มีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ต่างกัน กล่าวคือ ครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาจะมีเจตคติสูงสุด ส่วนครูที่มีเจตคติในการจัดการเรียนรู้ต่ำสุดคือครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมาคือครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ในทำนองเดียวกันคือครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษามีพฤติกรรมจัดการเรียนรู้มากที่สุด ส่วนครูที่มีพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ต่ำสุดคือครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีความรู้ตามการรับรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จะมีความรู้มากที่สุด ครูที่มีประสบการณ์การ

จัดการเรียนรู้ และด้านการจัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

ศุทธิดา ทองช่อม (2548 : 74 – 75) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อเปรียบเทียบตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู แล้วโดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนัญญา กรังพานิช (2549 : 97 – 100) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทุกด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนเล็ก กลาง ใหญ่ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนคุ้นเคยกับการสอนในรูปแบบเดิม

ศักดิ์สิทธิ์ แร่ทอง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องตัวแปรที่พยากรณ์ พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาชุมพร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอนของครู การได้รับการฝึกอบรมของครู เจตคติต่อวิชาชีพครู การสนับสนุนทางสังคมของครู ความเป็นผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการ วิจัยพบว่า ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมพร มีพฤติกรรมการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ สูงกับพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนเจตคติต่อวิชาชีพครู และการสนับสนุนทางสังคมของครูมีความสัมพันธ์ ในระดับปานกลาง ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งตัวแปรทั้งสอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ร้อยละ 56.40 โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถาน ศึกษา

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ทัฟ (Taff, 1997 : 2486-A) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของครูเกี่ยวกับบทบาท พฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนและความสำเร็จของโรงเรียน สรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน

เบอร์เทลเซน (Bertelsen, 1998 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพิเศษ ระดับประถมศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและ สภาพแวดล้อมได้ดี

เรย์ จูลี แอน (Ray, Julie Ann, 2000 : 267) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องความเข้าใจ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของครูชนบทและครูในเมือง และผลกระทบ เกี่ยวกับวิธีนำไปปฏิบัติ ผลจากการศึกษาพบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนคือ ผู้บริหาร นโยบาย เพื่อนร่วมงาน โดยผู้บริหารมีอิทธิพลมากที่สุด

วิศิษฐ์ แสงหิรัญ (Sanghirun, Visis, 2002 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การตอบสนองของผู้บริหารและครูต่อการได้รับคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ข้อค้นพบดังนี้คือ (1) การรับรู้ของครูและผู้บริหารที่มีต่อการเรียนการสอนของพวกเขา พบว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่ในภาคปฏิบัติการสอนจริงๆ แตกต่างจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2) ผู้บริหารและครูระบุว่าปัญหา 9 ประการในการเปลี่ยนแปลงการสอนจากครูเป็นศูนย์กลางไปเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (3) มี 3 แผนที่สำคัญเพื่อแนะนำในการบริหารจัดการ ได้แก่ แผนพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งในการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แผนจูงใจครูและผู้บริหารให้ใช้วิธีการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และแผนพัฒนาด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ

กาแกน (Kagan, 2003 : 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการเล่นเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่มีปัญหาทางทักษะภาษา สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการเล่นเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงการแสดงออกทางทักษะการพูดและสามารถลดความวิตกกังวลของผู้เรียนได้

ซีโอ (Tzuo, 2004 : 189) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ธรรมชาติของการกำกับดูแลของครูผู้สอนและความเป็นอิสระของนักเรียนในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนั้น สิ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อะไรก็ตามของครูผู้เรียนคือ การควบคุมของครูและการให้อิสระกับผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้นำเสนอมาตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นในด้านการส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรก็ตาม การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อให้การศึกษาวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 3,077 คน จากโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 57 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 51) มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน 342 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกจำนวนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในจังหวัดสมุทรปราการตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดังนี้ (1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 43 โรงเรียน (2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จำนวน 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 57 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 จำแนกกลุ่มประชากร ตามขนาดโรงเรียนเอกชน โดยใช้เกณฑ์ตามจำนวนนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2) ดังนี้ 1) ขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 121 คน ถึง 600 คน ได้จำนวน 23 โรงเรียน 2) ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 601 คน ถึง 1,500 คน ได้จำนวน 20 โรงเรียน และ 3) ขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป ได้จำนวน 14 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลาก โดยผู้วิจัยเขียนฉลากรายชื่อโรงเรียนเอกชนในสังกัดแยกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และ 2 และแยกตามขนาดของโรงเรียนในแต่ละสังกัด แล้วจับฉลากขึ้นมาตามสัดส่วนของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และ 2 และตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 342 คน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

| ขนาดโรงเรียน | จำนวนโรงเรียน | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
|-----------------------|---------------|---------|---------------|
| โรงเรียนขนาดกลาง | 23 | 510 | 57 |
| โรงเรียนขนาดใหญ่ | 20 | 1,104 | 123 |
| โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ | 14 | 1,463 | 162 |
| รวม | 57 | 3,077 | 342 |

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะการตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 68 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ
- 2) การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน

3) การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

4) การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ

5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร จำนวน 12 ข้อ

6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 กำหนดกรอบงานที่จะใช้ศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.3 สร้างข้อกระทงคำถามเป็นรายชื่อให้ครอบคลุม บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้ การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 18 ข้อ การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร จำนวน 12 ข้อ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 72 ข้อ ในขั้นนี้ได้รับความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. กงฉวี ทองขาว และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม คือ อาจารย์ ดร. จักรพรรดิ วัฒนา

2.2.4 นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อกระทงคำถาม โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ปรากฏข้อคำถามที่ได้มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6 – 1.0 ยกเว้นข้อที่ 5, 25, 44, และ 69 ที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.6 เนื่องจากประเด็นข้อคำถามซ้ำซ้อน จึงได้ทำการตัดออกรวมจำนวนทั้งหมด 4 ข้อ จากข้อคำถามทั้งหมด 72 ข้อ รวมเหลือข้อคำถามทั้งหมด 68 ข้อ

2.2.5 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามฉบับ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณาและให้ความเห็นชอบ

2.2.7 นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2550

2.2.8 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ มาประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach อ้างถึงในเสริม เคน โยธา 2546 : 55) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 และรายด้านมีค่าความเที่ยงดังนี้คือ

- | | |
|--|-------|
| 1) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ | 0.906 |
| 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ | 0.951 |
| 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ | 0.928 |
| 4) ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ | 0.952 |
| 5) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร เท่ากับ | 0.917 |
| 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เท่ากับ | 0.974 |

2.2.9 นำเสนอผลการทดลองเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.10 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 21 พฤษภาคม – 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัด

3.2 การส่ง และ การติดตามแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

3.2.1 ลงรหัสของแบบสอบถามเพื่อส่งต่อการตรวจสอบและติดตามคืน

3.2.2 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้ ผู้วิจัยนำส่งและขอรับแบบสอบถามกลับคืน

ด้วยตนเอง

3.2.3 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกล ผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3.2.4 กรณีกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกล หากไม่ได้รับกลับคืน ผู้วิจัยใช้การ โทรศัพท์ติดตาม และไปขอรับกลับด้วยตนเอง

3.2.5 กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเอกชนช่วยประสานงานในการจัดส่งและติดตามกลับในบางส่วน

3.2.6 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถามทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 100)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที จำแนกตามประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffes' Method)

4.4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร
โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน
เอกชน วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

| | | |
|-----------|-----|--|
| \bar{X} | แทน | คะแนนเฉลี่ย |
| S.D. | แทน | ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| n | แทน | จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง |
| F | แทน | ค่าสถิติการแจกแจง F |
| SS | แทน | ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง |
| MS | แทน | ค่าความแปรปรวน |
| df | แทน | ขั้นของความเป็นอิสระ |
| p | แทน | ความน่าจะเป็น |
| * | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 |
| ** | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 |

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่องบทบาทผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกระดับการศึกษา
ประสบการณ์การสอน และขนาดของโรงเรียน ปรากฏรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1
ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา
ประสบการณ์การสอน และขนาดของโรงเรียน

| สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|----------------------------------|------------|--------------|
| 1. ระดับการศึกษา | | |
| 1.1 ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี | 296 | 86.5 |
| 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี | 46 | 13.5 |
| รวม | 342 | 100.0 |
| 2. ประสบการณ์การสอน | | |
| 2.1 น้อยกว่า 5 ปี | 64 | 18.7 |
| 2.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | 119 | 34.8 |
| 2.3 มากกว่า 10 ปี | 159 | 46.5 |
| รวม | 342 | 100.0 |
| 3. ขนาดของโรงเรียน | | |
| 3.1 ขนาดกลาง | 57 | 16.7 |
| 3.2 ขนาดใหญ่ | 123 | 36.0 |
| 3.3 ขนาดใหญ่พิเศษ | 162 | 47.3 |
| รวม | 342 | 100.0 |

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษาในชั้นปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีประสบการณ์การสอนส่วนใหญ่คือมากกว่า 10 ปีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาคือตั้งแต่ 5 – 10 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และน้อยที่สุดคือน้อยกว่า 5 ปีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และส่วนใหญ่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือขนาดใหญ่ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 และขนาดกลางจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 ดังต่อไปนี้

2.1 บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 ในภาพรวม (n = 342)

| บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| การวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 4.11 | 0.53 | มาก | 1 |
| การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 4.08 | 0.53 | มาก | 3 |
| การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | 4.10 | 0.60 | มาก | 2 |
| การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | 4.04 | 0.61 | มาก | 4 |
| การพัฒนาครูและบุคลากร | 4.01 | 0.62 | มาก | 5 |
| การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | 3.81 | 0.70 | มาก | 6 |
| เฉลี่ยรวม | 4.02 | 0.60 | มาก | |

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในปีการศึกษา 2550 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการส่งเสริมด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.11$) และ มีการส่งเสริมในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.81$)

2.2 บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ในแต่ละด้าน จำแนกเป็นรายชื่อ สรุปตามตารางที่ 4.3 – 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้จำแนกเป็นรายข้อ (n = 342)

| การวางแผนการจัดการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 1. ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์งานของโรงเรียน | 4.17 | 0.67 | มาก | 3 |
| 2. จัดประชุมครูผู้สอนและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.17 | 0.68 | มาก | 3 |
| 3. กำกับดูแลการจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.20 | 0.66 | มาก | 1 |
| 4. กำหนดมาตรการดำเนินการให้แผนงาน / โครงการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ | 4.15 | 0.63 | มาก | 4 |
| 5. เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน | 4.19 | 0.71 | มาก | 2 |
| 6. ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 4.15 | 0.72 | มาก | 4 |
| 7. สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน | 4.10 | 0.76 | มาก | 5 |
| 8. จัดให้มีแผนจัดหางบประมาณและเทคนิคใหม่ๆมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู | 3.80 | 0.80 | มาก | 6 |
| 9. ส่งเสริมให้ครูกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.10 | 0.66 | มาก | 5 |
| เฉลี่ยรวม | 4.11 | 0.53 | มาก | |

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือการกำกับดูแลการจัดทำแผนงาน / โครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.20$) เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.19$) ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์งานของโรงเรียน และ จัดประชุมครูผู้สอนและบุคลากรอื่นๆในโรงเรียนเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ กำหนดมาตรการดำเนินการให้แผนงาน / โครงการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$) สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.10$) และจัดให้มีแผนจัดหางบประมาณและเทคนิคใหม่ๆมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ (n = 342)

| การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-------|-----------|
| 1. ประชุมร่วมกับครูเพื่อกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น | 4.16 | 0.69 | มาก | 4 |
| 2. จัดประชุมครูเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระ กิจกรรมสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน | 4.14 | 0.70 | มาก | 5 |
| 3. ประชุมร่วมกับครูและชุมชนเพื่อวางแผนจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชนและสังคม | 3.81 | 0.82 | มาก | 14 |

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

| การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-------|-----------|
| 4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.33 | 0.66 | มาก | 1 |
| 5. สนับสนุนให้มีการจัดรายวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย | 3.92 | 0.72 | มาก | 12 |
| 6. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง | 4.12 | 0.68 | มาก | 6 |
| 7. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน | 4.09 | 0.71 | มาก | 8 |
| 8. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสนใจ ตามความถนัดและตามความสามารถของผู้เรียน | 4.16 | 0.69 | มาก | 4 |
| 9. สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน | 4.22 | 0.72 | มาก | 3 |
| 10. สนับสนุนให้ครูคิดค้นสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ | 4.11 | 0.70 | มาก | 7 |
| 11. จัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน | 3.99 | 0.82 | มาก | 11 |
| 12. แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ | 3.88 | 0.85 | มาก | 13 |
| 13. วางแผนร่วมกับครูในการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครู | 4.02 | 0.78 | มาก | 10 |
| 14. ให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย | 4.06 | 0.73 | มาก | 9 |
| 15. สนับสนุนให้มีการดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนรูปแบบที่หลากหลาย | 4.09 | 0.69 | มาก | 8 |

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

| การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 16. สนับสนุนให้มีการประเมินผลการนิเทศเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครู | 4.11 | 0.69 | มาก | 7 |
| 17. สนับสนุนให้ครูจัดเตรียมสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ | 4.24 | 0.64 | มาก | 2 |
| เฉลี่ยรวม | 4.08 | 0.53 | มาก | |

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.33$) สนับสนุนให้ครูจัดเตรียมสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$) และสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ สนับสนุนให้มีการจัดรายวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.92$) แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) และประชุมร่วมกับครูและชุมชนเพื่อวางแผนจัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 3.81$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 342)

| การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 1. สนับสนุนให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการเรียนการสอน | 4.07 | 0.76 | มาก | 7 |
| 2. สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง | 4.10 | 0.78 | มาก | 5 |
| 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน | 3.95 | 0.83 | มาก | 8 |
| 4. สนับสนุนการจัดห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน | 4.09 | 0.86 | มาก | 6 |
| 5. สนับสนุนให้ครูและนักเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความเป็นวิชาการ เช่น จัดป้ายนิเทศ อุทยานการศึกษา | 4.12 | 0.80 | มาก | 4 |
| 6. สนับสนุนให้ครูจัดสภาพชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน | 4.12 | 0.71 | มาก | 4 |
| 7. สนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการสำหรับเรียนวิชาเฉพาะ เช่น ห้องดนตรี ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา | 4.22 | 0.86 | มาก | 3 |
| 8. สนับสนุนให้มีห้องแนะแนวที่มีสภาพเหมาะสมกับการให้บริการนักเรียน | 3.54 | 1.05 | มาก | 9 |
| 9. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญ วันสำคัญ กีฬาดี | 4.39 | 0.69 | มาก | 1 |
| 10. สนับสนุนให้มีจัดการแสดงความสามารถของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ | 4.36 | 0.69 | มาก | 2 |
| เฉลี่ยรวม | 4.10 | 0.60 | มาก | |

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญ วันสำคัญ กีฬาสี ($\bar{X} = 4.39$) สนับสนุนให้มีจัดการแสดงความสามารถของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ ($\bar{X} = 4.36$) และสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการสำหรับเรียนวิชาเฉพาะ เช่น ห้องดนตรี ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ สนับสนุนให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.07$) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.95$) และ สนับสนุนให้มีห้องแนะแนวที่มีสภาพเหมาะสมกับการให้บริการนักเรียน ($\bar{X} = 3.54$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ ($n = 342$)

| การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-------|-----------|
| 1. สนับสนุนให้มีการวางแผนการประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ | 4.13 | 0.68 | มาก | 1 |
| 2. สนับสนุนให้ครูและผู้เรียนประเมินผลการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน | 3.99 | 0.70 | มาก | 6 |
| 3. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีที่หลากหลาย | 4.10 | 0.74 | มาก | 2 |
| 4. สนับสนุนให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับสภาพจริง | 4.07 | 0.74 | มาก | 4 |

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

| การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-------|-----------|
| 5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ | 4.08 | 0.70 | มาก | 3 |
| 6. เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ | 4.00 | 0.74 | มาก | 5 |
| 7. ส่งเสริมให้ครูทำเครื่องมือการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกิจกรรมและแผน / งาน โครงการ | 4.07 | 0.72 | มาก | 4 |
| 8. สนับสนุนให้ครูจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ | 3.97 | 0.72 | มาก | 7 |
| 9. สนับสนุนให้ครูทำรายงานผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ | 4.00 | 0.76 | มาก | 5 |
| เฉลี่ยรวม | 4.04 | 0.61 | มาก | |

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สนับสนุนให้มีการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13$) ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.10$) และ ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูทำรายงานผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 4.00$) สนับสนุนให้ครูและผู้เรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.99$) และสนับสนุนให้ครูจัดทำปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรจำแนกเป็นรายชื่อ (n = 342)

| การพัฒนาครูและบุคลากร | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-------|-----------|
| 1. ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน | 4.08 | 0.79 | มาก | 3 |
| 2. ชี้แจงให้ครูผู้สอนและบุคลากรเข้าใจและปรับแนวคิดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ | 4.16 | 0.69 | มาก | 1 |
| 3. แนะนำแนวทางให้ครูพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ | 4.11 | 0.73 | มาก | 2 |
| 4. กระตุ้นให้ครูผู้สอนช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนรู้ | 4.07 | 0.70 | มาก | 4 |
| 5. สนับสนุนให้ครุหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 4.16 | 0.70 | มาก | 1 |
| 6. สนับสนุนให้มีคณะทำงานเพื่อระดมความคิดในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ | 4.04 | 0.74 | มาก | 5 |
| 7. ให้คำปรึกษา แนะนำครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 3.99 | 0.74 | มาก | 6 |
| 8. ให้คำปรึกษาแนะนำครูเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 3.99 | 0.72 | มาก | 6 |
| 9. สนับสนุนให้ครูผู้สอน ไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ | 3.90 | 0.95 | มาก | 8 |
| 10. ยกย่องชมเชยประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 3.90 | 0.90 | มาก | 8 |
| 11. นำผลการดำเนินการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ | 3.78 | 0.92 | มาก | 9 |

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

| การพัฒนาครูและบุคลากร | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 12. สร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆให้แก่ครู | 3.95 | 0.93 | มาก | 7 |
| เฉลี่ยรวม | 4.01 | 0.62 | มาก | |

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ชี้แจงให้ครูผู้สอนและบุคลากรเข้าใจและปรับแนวคิดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.16$) แนะนำแนวทางให้ครูพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.11$) และ ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ สร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆให้แก่ครู ($\bar{X} = 3.95$) สนับสนุนให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ขกข้องชมเชยประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.90$) และนำผลการดำเนินการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ (n = 342)

| การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 1. สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | 3.75 | 0.90 | มาก | 6 |
| 2. สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน | 3.79 | 0.90 | มาก | 5 |
| 3. สนับสนุนให้ครูเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) มาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน | 3.81 | 0.95 | มาก | 4 |
| 4. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูเพื่อหาวิธีในการส่งเสริมการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาของนักเรียน | 3.89 | 0.86 | มาก | 3 |
| 5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน | 4.00 | 0.84 | มาก | 2 |
| 6. สนับสนุนการดำเนินการด้านเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน | 3.75 | 0.79 | มาก | 6 |
| 7. สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน | 3.62 | 0.82 | มาก | 9 |
| 8. สนับสนุนสมาคมผู้ปกครองและครูให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน | 3.70 | 0.92 | มาก | 8 |
| 9. ให้โอกาสผู้ปกครองที่มีศักยภาพเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน | 3.74 | 0.88 | มาก | 7 |
| 10. ประสานกับสถานประกอบการ องค์กรต่างๆ ในชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ | 3.81 | 0.88 | มาก | 4 |

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

| การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|-----------|------|-------|-----------|
| 11. สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ | 4.07 | 0.76 | มาก | 1 |
| เฉลี่ยรวม | 3.81 | 0.70 | มาก | |

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ ($\bar{X} = 4.07$) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.00$) และ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูเพื่อหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาของนักเรียน ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายคือ ให้โอกาสผู้ปกครองที่มีศักยภาพเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.74$) สนับสนุนสมาคมผู้ปกครองและครูให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.70$) และ สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.62$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา ดังแสดงในตาราง 4.9

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

| บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการ ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ | ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 296) | | สูงกว่าปริญญาตรี (n = 46) | | t - value | p (2-tailed) |
|--|---|------|------------------------------|------|-----------|-----------------|
| | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1. การวางแผนการ จัดการเรียนรู้ | 4.10 | 0.54 | 4.18 | 0.48 | - 1.04 | .296 |
| 2. การบริหารหลักสูตร และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ | 4.06 | 0.53 | 4.20 | 0.53 | - 1.53 | .127 |
| 3. การจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ | 4.07 | 0.58 | 4.23 | 0.63 | - 1.68 | .094 |
| 4. การประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ | 4.03 | 0.62 | 4.10 | 0.58 | - 0.76 | .444 |
| 5. การพัฒนาครูและ บุคลากร | 3.98 | 0.62 | 4.22 | 0.54 | - 2.44 | .015 |
| 6. การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน | 3.77 | 0.71 | 4.02 | 0.64 | - 2.16 | .031 |
| เฉลี่ยรวม | 4.00 | 0.54 | 4.16 | 0.50 | - 1.87 | .062 |

จากตารางที่ 4.9 โดยภาพรวมพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนน้อยกว่าครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี

3.2 การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน ดังแสดงในตาราง 4.10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

| บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | น้อยกว่า 5 ปี (n = 64) | | | ตั้งแต่ 5 - 10 ปี (n = 119) | | | มากกว่า 10 ปี (n = 159) | | |
|--|---------------------------|------|-------|--------------------------------|------|-------|----------------------------|------|-------|
| | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
| 1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 3.88 | 0.54 | มาก | 4.06 | 0.50 | มาก | 4.24 | 0.51 | มาก |
| 2. การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 3.87 | 0.50 | มาก | 4.04 | 0.48 | มาก | 4.20 | 0.55 | มาก |
| 3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | 3.86 | 0.70 | มาก | 4.11 | 0.50 | มาก | 4.18 | 0.59 | มาก |
| 4. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | 3.84 | 0.59 | มาก | 3.96 | 0.60 | มาก | 4.18 | 0.59 | มาก |
| 5. การพัฒนาครูและบุคลากร | 3.74 | 0.61 | มาก | 4.00 | 0.57 | มาก | 4.13 | 0.63 | มาก |

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

| บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ | น้อยกว่า 5 ปี | | | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | | | มากกว่า 10 ปี | | |
|---|---------------|-----------|-----------|-------------------|----------|----------|---------------|------|-------|
| | (n = 64) | | | (n = 119) | | | (n = 159) | | |
| | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
| 6. การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน | 3.67 | 0.62 | มาก | 3.79 | 0.66 | มาก | 3.88 | 0.76 | มาก |
| เฉลี่ยรวม | 3.81 | 0.52 | มาก | 4.00 | 0.47 | มาก | 4.14 | 0.56 | มาก |
| บทบาทในการส่งเสริม การวางแผนการ จัดการเรียนรู้ | แหล่งข้อมูล | <i>df</i> | <i>SS</i> | <i>MS</i> | <i>F</i> | <i>p</i> | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 6.388 | 3.194 | 12.146 | 0.000 | | | |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 89.142 | 0.263 | | | | | |
| | รวม | 341 | 95.530 | | | | | | |
| การบริหารหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 5.378 | 2.689 | 9.914 | 0.000 | | | |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 91.952 | 0.271 | | | | | |
| | รวม | 341 | 97.330 | | | | | | |
| การจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 4.797 | 2.398 | 6.958 | 0.001 | | | |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 116.856 | 0.345 | | | | | |
| | รวม | 341 | 121.653 | | | | | | |
| การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 6.726 | 3.363 | 9.460 | 0.000 | | | |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 120.510 | 0.355 | | | | | |
| | รวม | 341 | 127.236 | | | | | | |

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|---------------------------------------|--------------|-----|---------|-------|-------|-------|
| การพัฒนาครู และบุคลากร | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 7.286 | 3.643 | 9.853 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 125.339 | 0.370 | | |
| | รวม | 341 | 132.625 | | | |
| การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชน | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 1.933 | 0.967 | 1.937 | 0.146 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 169.169 | 0.499 | | |
| | รวม | 341 | 171.102 | | | |
| รวมทุกด้าน | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 5.071 | 2.535 | 9.255 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 92.864 | 0.274 | | |
| | รวม | 341 | 97.935 | | | |

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 5 ด้าน ส่วนด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้สถิติทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.11 – 4.15

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน ด้าน การวางแผนการจัดการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|--------------------------------|-------------------|------|---------------|-------------------|---------------|-------|
| การวางแผนการ จัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 6.388 | 3.194 | 12.146 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 89.142 | 0.263 | | |
| | รวม | 341 | 95.530 | | | |
| | | | | | | |
| ประสบการณ์การสอน | | | น้อยกว่า 5 ปี | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | มากกว่า 10 ปี | |
| | \bar{X} | | 3.88 | 4.06 | 4.24 | |
| | น้อยกว่า 5 ปี | 3.88 | | .1734 | .3585** | |
| | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | 4.06 | | | .1851** | |
| | มากกว่า 10 ปี | 4.24 | | | | |

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี และครูที่มี ประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการ วางแผนการจัดการเรียนรู้แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน ด้าน การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|--|-------------------|-----------|---------------|-------------------|---------------|-------|
| การบริหารหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 5.378 | 2.689 | 9.914 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 91.952 | 0.271 | | |
| | รวม | 341 | 97.330 | | | |
| ประสบการณ์การสอน | | | น้อยกว่า 5 ปี | ตั้งแต่ 5 - 10 ปี | มากกว่า 10 ปี | |
| | | \bar{X} | 3.87 | 4.04 | 4.20 | |
| | น้อยกว่า 5 ปี | 3.87 | | .1683 | .3316** | |
| | ตั้งแต่ 5 - 10 ปี | 4.04 | | | .1633** | |
| มากกว่า 10 ปี | 4.20 | | | | | |

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี และครูที่มี ประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|---|-------------------|------|---------------|-------------------|---------------|-------|
| การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 4.797 | 2.398 | 6.958 | 0.001 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 116.856 | 0.345 | | |
| | รวม | 341 | 121.653 | | | |
| | | | | | | |
| ประสบการณ์การสอน | | | น้อยกว่า 5 ปี | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | มากกว่า 10 ปี | |
| | \bar{X} | | 3.86 | 4.11 | 4.18 | |
| | น้อยกว่า 5 ปี | 3.86 | | .2564** | .3224** | |
| | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | 4.11 | | | .0660 | |
| | มากกว่า 10 ปี | 4.18 | | | | |

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอน มากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน ด้าน การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|-----------------------------------|--------------|-------|---------------|-------------------|---------------|-------|
| การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 6.726 | 3.363 | 9.460 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 120.510 | 0.355 | | |
| | รวม | 341 | 127.236 | | | |
| | | | | | | |
| | | | น้อยกว่า 5 ปี | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | มากกว่า 10 ปี | |
| ประสบการณ์การสอน | \bar{X} | | 3.84 | 3.96 | 4.18 | |
| น้อยกว่า 5 ปี | 3.84 | | | .1323 | .3515** | |
| ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | 3.96 | | | | .2193** | |
| มากกว่า 10 ปี | 4.18 | | | | | |

จากตารางที่ 4.14 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี และครูที่มี ประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปีมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน ด้าน การพัฒนาครูและบุคลากร

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|-----------------------|--------------|-----------|---------------|-------------------|---------------|-------|
| การพัฒนาครูและบุคลากร | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 7.286 | 3.643 | 9.853 | 0.000 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 125.339 | 0.370 | | |
| | รวม | 341 | 132.625 | | | |
| | | | น้อยกว่า 5 ปี | ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | มากกว่า 10 ปี | |
| ประสบการณ์การสอน | | \bar{X} | 3.74 | 4.00 | 4.13 | |
| น้อยกว่า 5 ปี | | 3.74 | | .2615** | .3985** | |
| ตั้งแต่ 5 – 10 ปี | | 4.00 | | | .1370 | |
| มากกว่า 10 ปี | | 4.13 | | | | |

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูที่ประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการพัฒนาครูและบุคลากรแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 4.16

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

| บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | ขนาดกลาง (n = 57) | | | ขนาดใหญ่ (n = 123) | | | ขนาดใหญ่พิเศษ (n = 162) | | |
|---|----------------------|------|-------|-----------------------|------|-------|----------------------------|------|-------|
| | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
| 1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 4.18 | 0.54 | มาก | 4.04 | 0.50 | มาก | 4.14 | 0.54 | มาก |
| 2. การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 4.18 | 0.52 | มาก | 3.98 | 0.54 | มาก | 4.12 | 0.52 | มาก |
| 3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | 4.18 | 0.59 | มาก | 3.94 | 0.64 | มาก | 4.18 | 0.54 | มาก |
| 4. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | 4.21 | 0.52 | มาก | 3.97 | 0.56 | มาก | 4.04 | 0.66 | มาก |
| 5. การพัฒนาครูและบุคลากร | 4.10 | 0.56 | มาก | 3.88 | 0.63 | มาก | 4.07 | 0.62 | มาก |
| 6. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | 3.96 | 0.61 | มาก | 3.72 | 0.76 | มาก | 3.82 | 0.70 | มาก |
| เฉลี่ยรวม | 4.14 | 0.48 | มาก | 3.92 | 0.54 | มาก | 4.06 | 0.54 | มาก |

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | <i>df</i> | <i>SS</i> | <i>MS</i> | <i>F</i> | <i>p</i> |
|--|--------------|-----------|-----------|-----------|----------|----------|
| การวางแผนการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 1.136 | 0.568 | 2.040 | 0.132 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 94.394 | 0.278 | | |
| | รวม | 341 | 95.530 | | | |
| การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.168 | 1.084 | 3.861 | 0.022 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 95.162 | 0.281 | | |
| | รวม | 341 | 97.330 | | | |
| การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 4.597 | 2.299 | 6.657 | 0.001 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 117.055 | 0.345 | | |
| | รวม | 341 | 121.653 | | | |
| การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.258 | 1.129 | 3.062 | 0.048 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 124.979 | 0.369 | | |
| | รวม | 341 | 127.236 | | | |
| การพัฒนาครูและบุคลากร | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.943 | 1.472 | 3.847 | 0.022 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 129.682 | 0.383 | | |
| | รวม | 341 | 132.625 | | | |
| การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.452 | 1.226 | 2.464 | 0.087 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 168.650 | 0.497 | | |
| | รวม | 341 | 171.102 | | | |

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | <i>df</i> | <i>SS</i> | <i>MS</i> | <i>F</i> | <i>p</i> |
|--------------------|--------------|-----------|-----------|-----------|----------|----------|
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.294 | 1.147 | 4.066 | 0.018 |
| รวมทุกด้าน | ภายในกลุ่ม | 339 | 95.641 | 0.282 | | |
| | รวม | 341 | 97.935 | | | |

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้สถิติทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.17 --- 4.20

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|--|--------------|-----|----------|----------|---------------|-------|
| การบริหารหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.168 | 1.084 | 3.861 | 0.022 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 95.162 | 0.281 | | |
| | รวม | 341 | 97.330 | | | |
| | | | ขนาดกลาง | ขนาดใหญ่ | ขนาดใหญ่พิเศษ | |
| ขนาดของโรงเรียน | \bar{X} | | 4.18 | 3.98 | 4.12 | |
| ขนาดกลาง | 4.18 | | | .2034 | .0583 | |
| ขนาดใหญ่ | 3.98 | | | | .1452 | |
| ขนาดใหญ่พิเศษ | 4.12 | | | | | |

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ในภาพรวมครูที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยใช้สถิติทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของ โรงเรียนด้านการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|---|--------------|-----|----------|----------|---------------|-------|
| การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 4.597 | 2.299 | 6.657 | 0.001 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 117.055 | 0.345 | | |
| | รวม | 341 | 121.653 | | | |
| | | | ขนาดกลาง | ขนาดใหญ่ | ขนาดใหญ่พิเศษ | |
| ขนาดของ โรงเรียน | \bar{X} | | 4.18 | 3.94 | 4.18 | |
| ขนาดกลาง | 4.18 | | | .2365** | .0068 | |
| ขนาดใหญ่ | 3.94 | | | | .2433** | |
| ขนาดใหญ่พิเศษ | 4.18 | | | | | |

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงาน ใน โรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็น ว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงาน ใน โรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็น ว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | df | SS | MS | F | p |
|--------------------|--------------|-----|----------|----------|---------------|-------|
| การประเมินผล | | | | | | |
| การจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.258 | 1.129 | 3.062 | 0.048 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 124.979 | 0.369 | | |
| | รวม | 341 | 127.236 | | | |
| | | | ขนาดกลาง | ขนาดใหญ่ | ขนาดใหญ่พิเศษ | |
| ขนาดของโรงเรียน | \bar{X} | | 4.21 | 3.97 | 4.04 | |
| ขนาดกลาง | 4.21 | | | .2405* | .1720 | |
| ขนาดใหญ่ | 3.97 | | | | .0685 | |
| ขนาดใหญ่พิเศษ | 4.04 | | | | | |

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ แตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการ พัฒนาครูและบุคลากร

| บทบาทในการส่งเสริม | แหล่งข้อมูล | <i>df</i> | <i>SS</i> | <i>MS</i> | <i>F</i> | <i>p</i> |
|------------------------|--------------|-----------|-----------|-----------|---------------|----------|
| การพัฒนาครู และบุคลากร | | | | | | |
| | ระหว่างกลุ่ม | 2 | 2.943 | 1.472 | 3.847 | 0.022 |
| | ภายในกลุ่ม | 339 | 129.682 | 0.383 | | |
| | รวม | 341 | 132.625 | | | |
| | | | ขนาดกลาง | ขนาดใหญ่ | ขนาดใหญ่พิเศษ | |
| ขนาดของโรงเรียน | \bar{X} | | 4.10 | 3.88 | 4.07 | |
| ขนาดกลาง | 4.10 | | | .2135 | .0288 | |
| ขนาดใหญ่ | 3.88 | | | | .1847* | |
| ขนาดใหญ่พิเศษ | 4.07 | | | | | |

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นที่ ผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการพัฒนาครูและบุคลากรแตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการรวบรวมและสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนเอกชนทั้งหมดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเป็นจำนวนร้อยละ 46 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งสามารถสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในภาพรวมของการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เรียงตามค่าความถี่

| ปัญหา | ความถี่ |
|---|---------|
| การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | |
| ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 14 |
| 2. ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 12 |
| 3. การนิเทศกำกับติดตามการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง | 10 |
| ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | |
| 1. ขาดการบูรณาการหลักสูตร | 8 |
| 2. ครูสอนหลายระดับชั้นทำให้เกิดปัญหาในด้านการเตรียมการสอน | 7 |
| 3. ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากจำนวนนักเรียนมาก | 7 |
| ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. แหล่งเรียนรู้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ | 20 |
| 2. สภาพแวดล้อมยังไม่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย | 12 |
| 3. ปัญหาจากมลพิษทางเสียงเนื่องจากสถานที่อยู่ใกล้สถานบันเทิงและชุมชน | 2 |
| 4. ขาดการสนใจอย่างจริงจังจากผู้บริหาร | 2 |
| ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. ระบบการประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่แน่นอน | 19 |
| 2. การนิเทศ กำกับติดตามการสอนครูมีน้อย | 7 |
| 3. ขาดการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ | 5 |

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

| ปัญหา | |
|---|---------|
| การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | ความถี่ |
| ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร | |
| 1. ขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร | 29 |
| 2. ขาดการกำกับติดตาม แผนการดำเนินการพัฒนาบุคลากร | 5 |
| 3. ครูบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ | 4 |
| 4. จำนวนครูไม่เพียงพอ และไม่ตรงตามวุฒิ | 2 |
| ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | |
| 1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาเนื่องติดภาระหน้าที่ในการทำงาน | 11 |
| 2. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ปกครองและชุมชน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร | 3 |
| 3. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ปกครองและชุมชน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร | 3 |

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเอกชนที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 จังหวัดสมุทรปราการ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ในแต่ละด้านมีดังนี้คือ

ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง

ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ขาดการบูรณาการหลักสูตรครูสอนหลายระดับชั้นทำให้เกิดปัญหาในด้านการเตรียมการสอน และไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากจำนวนนักเรียนมาก

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ คือ แหล่งเรียนรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมยังไม่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ปัญหามลพิษทางเสียงเนื่องจากสถานที่อยู่ใกล้ชุมชน

ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ ระบบการประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่แน่นอน การนิเทศ กำกับติดตามการสอนครูมีน้อย และ ขาดการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร ขาดการกำกับติดตามแผนการดำเนินการพัฒนาบุคลากร และครูบางส่วนขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลา ชุมชนมีข้อจำกัดทำให้การมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชนมีประสิทธิภาพไม่เท่าที่ควร และโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เรียงตามค่าความถี่

| ข้อเสนอแนะ | |
|--|---------|
| การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | ความถี่ |
| ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. ควรจัดให้มีการประชุม โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน | 11 |
| 2. ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | 5 |
| 3. ควรจัดให้มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ | 3 |
| ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | |
| 1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง | 11 |
| 2. เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร | 9 |
| 3. ควรมีการกำหนดหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น ให้แน่นอน | 7 |
| 4. ควรมีการวางแผนการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง | 5 |
| ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. ควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้มีบรรยากาศน่าเรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย | 18 |
| 2. ให้มีส่วนร่วมในชุมชนมากขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพ | 7 |

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

| ข้อเสนอแนะ | |
|---|---------|
| การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | ความถี่ |
| ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ | |
| 1. ควรมีการประเมินผลที่เป็นระบบและแน่นอนและต่อเนื่อง | 6 |
| 2. ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย | 4 |
| 3. ควรนำผลการประเมินเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข | 2 |
| ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร | |
| 1. ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ | 30 |
| 2. ควรสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่นๆ | 5 |
| 3. ควรสร้างขวัญกำลังใจในรูปแบบต่างๆ | 4 |
| 4. ควรมีการประเมินผลงานของครูผู้สอน ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินพิจารณาให้รางวัล | 3 |
| ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน | |
| 1. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น | 20 |
| 2. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้น | 6 |
| 3. ควรเชิญผู้ปกครองให้มาเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น | 5 |

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 จังหวัดสมุทรปราการ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ในแต่ละด้านมีดังนี้คือ

ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดให้มีการประชุมโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และ ควรจัดให้มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาหลักสูตร และควรมีการกำหนดหลักสูตรแต่ละช่วงชั้นให้แน่นอน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้มีบรรยากาศน่าเรียนและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้มีส่วนร่วมในชุมชนมากขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพ

ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ ควรมีการประเมินผลที่เป็นระบบ แม่นอนและต่อเนื่อง ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย และควรนำผลการประเมินเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร คือ ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ควรสนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่นๆ และควรสร้างขวัญกำลังใจในรูปแบบต่างๆ

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน คือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้น และควรเชิญผู้ปกครองให้มาเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ของจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 57 โรงเรียน โดยศึกษาจากความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ของจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 342 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างในธานีรินทร์ ศิลปีจารุ 2549 : 51) จากนั้นจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นคอน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 โดยให้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทเป็น 6 ด้านคือ 1) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 - 2 และผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสมุทรปราการ

2) นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยพร้อมแบบสอบถามจำนวน 342 ฉบับไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งใช้วิธีการส่งไปรษณีย์พร้อมซองปิดผนึกเพื่อให้ส่งคืนร่วมกับการติดตามด้วยการโทรศัพท์ โดยดำเนินการในระหว่างวันที่ 21 พฤษภาคม - 5 กรกฎาคม 2550 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 342 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 342 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าร้อยละ
- 2) ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที จำแนกตามประสบการณ์การสอนและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี เชฟเฟ (Scheffes' Method)

1.3 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของการศึกษามบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษาในชั้นปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีประสบการณ์การสอนส่วนใหญ่คือมากกว่า 10 ปีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาคือตั้งแต่ 5 – 10 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และน้อยที่สุดคือน้อยกว่า 5 ปีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือขนาดใหญ่ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 และขนาดกลางจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

1.3.2 ผลการศึกษามบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการส่งเสริมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.11$) และ มีการส่งเสริมในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.81$)

1.3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมด้านการพัฒนาบุคลากรและการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนน้อยกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

1.3.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การสอนพบว่า โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 5 ด้าน ส่วนด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนไม่แตกต่างกัน โดย

ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี และ ครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้าน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาครูและบุคลากร

ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้าน การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาครูและบุคลากร

ครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้าน การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1.3.5 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนด้านการส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนไม่แตกต่างกัน โดย

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากร

1.3.6 ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีมากที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร แหล่งเรียนรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และระบบการประเมินผลยังไม่เป็นระบบที่แน่นอน

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น และควรจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้มีบรรยากาศน่าเรียนและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีการส่งเสริมในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.11$) และ มีการส่งเสริมในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.81$)

การที่ครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ที่เน้น โดยสรุปว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พิมพ์พันธ์ เศรษฐกุล 2544 : 6) จึงทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้บริหาร โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ (นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์ 2545 : 49) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิดา ทองช่อม (2548 : 75) ที่ได้ศึกษาบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน แก้วคำไสย์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้รัชัช แก้วมณีชัย (2542 : 98) ยังได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการปฏิรูปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทในการวางแผนสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการ

เรียนการสอน จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ทุกชนิดอย่างเพียงพอ จะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด จะต้องใช้การประเมินผลตามสภาพจริง จึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ

ในส่วนของการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของจังหวัดสมุทรปราการ อันได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททราการเขต 1 และเขต 2 ได้มุ่งพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา รวมถึงการพัฒนาการจัดการ และคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททราการเขต 1 และเขต 2 : 2550) ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง สามารถส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างจริงจัง ดังนั้น ผลการศึกษายบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้เป็นด้านๆ ดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เอกชนมีความคิดเห็นว่าคุณครูมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนทุกแห่งในจังหวัดสมุทรปราการมีการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และยุทธศาสตร์ของสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ในการอบรมพัฒนาผู้บริหารทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากครูและบุคลากรในการวางแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งกำกับดูแลการจัดทำแผนงานและ โครงการต่างๆ รวมถึงกำหนดมาตรการดำเนินการให้แผนงานและ โครงการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 79) ที่กล่าวว่า การวางแผน เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมาย กิจกรรมต่างๆ วิเคราะห์งานของโรงเรียน รวมถึงการวางแผนในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล(กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 27) เมื่อผู้บริหาร โรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน และเห็นเป็นกิจกรรมสำคัญสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานทุกอย่างจึงทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในด้าน การส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดหาแหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ประกอบการสอน รวมถึงการจัดระบบนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์และคณะ (2545 : 49 – 53) ที่กล่าวว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในด้านการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2545 : 14 – 15) ที่กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ ส่งเสริมสนับสนุนครูให้ ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกรูปแบบ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ที่ช่วยทำให้การดำเนินการจัดการเรียน รู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการ ปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมาก

2.1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สวยงาม และ เพื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สนับสนุนให้ครูจัดสภาพชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 9) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญเพราะเด็กไม่ได้เรียนรู้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้ได้จากสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนด้วย โรงเรียนที่เต็มไปด้วยสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ กิจกรรมและโอกาส ตลอดจนสิ่งที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กได้รับประสบการณ์ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับ แนวคิดของบาเลนไทน์ (Ballantine. 1993 : 252 – 253) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จ จำเป็นจะต้องพัฒนาในทุกๆด้านไปพร้อมๆกัน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมถือเป็นเรื่องหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องใส่ใจและให้ความสำคัญ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.1.4 ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานใน

โรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ว่าการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนให้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและใช้วิธีการที่หลากหลาย (รุ่ง แก้วแดง 2544 : คำนำ) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวางแผนการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูทำเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกิจกรรมและแผน งาน โครงการ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6 – 9) ที่กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ควรเป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ควรมีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกและแสดงความรู้ความสามารถ ความรู้สึกที่ผู้เรียนมีและประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเทคนิค วิธีการประเมินให้หลากหลายสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการต่อเนื่องควบคู่กับการทำกิจกรรมการเรียนรู้อของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของนวลจิตต์ ชาวศิริพิงศ์และคณะ (2545 : 49 – 53) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.1.5 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการชี้แจงให้ครูผู้สอนและบุคลากรให้เข้าใจและปรับแนวคิดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้มีคณะทำงานเพื่อระดมความคิดในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ สนับสนุนให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนอื่น สร้างขวัญกำลังใจในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน ยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร อธิธิตสาร (2544 : 121) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอยู่ในระดับมากในด้านการพัฒนาบุคลากร และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของพนัส หันนาคินทร์ (2524 : 89 – 94) ซึ่งกล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่โรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาวิสัยความสามารถที่มีอยู่ในตัวของเขาเอง ซึ่งมีกิจกรรมในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน การไปสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น การอ่านหรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การเข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการ การจัดประชุมคณะครูในรูปแบบเป็นคณะทำงาน และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 80) ที่กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดการเรียนรู้ควรจะเริ่มจากการปรับกระบวนการทัศนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค ทักษะและวิธีการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อนวัตกรรม การเรียนการสอน การทำงานเป็นคณะ ร่วมกันออกแบบวิธีการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้าง สามารถนำเทคนิค วิธีการและความรู้ด้านต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของนวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์และคณะ (2545 : 48 – 52) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรว่าควรมี การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่ช่วยจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ขวัญกำลังใจในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร อยู่ในระดับมาก

2.1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยภาพรวม ครูในโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15 – 16) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ร่วมมือประสานงานกับสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังนั้นครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการส่งเสริมในด้านนี้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ไพรัช อรรถกามานนท์ (2545 : 31 – 47) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ว่าต้องมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพชุมชนและท้องถิ่นในด้านเกี่ยวกับสภาพชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ทรัพยากรและผลผลิตของชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมทั้งศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งอาจดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากร เชิญร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การสนับสนุนและพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งอันจะทำให้โรงเรียนและชุมชนพัฒนาไปสู่จุดณัฏกษณะที่พึงประสงค์ แต่ถึงแม้ว่าจะมีการส่งเสริมด้านนี้อยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังเป็นอันดับสุดท้ายซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนน้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งๆที่ผู้ปกครองและชุมชนสามารถเป็นกำลังทรัพยากรในส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการบริหารการศึกษาได้มาก ทั้งในด้านแหล่งเรียนรู้ งบประมาณ ภูมิปัญญาต่างๆ ดังนั้น ในการบริหารการศึกษาผู้บริหารจึงต้องคำนึงถึงความสำคัญของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งถ้ารู้จักนำมาใช้ในการบริหารการศึกษาแล้ว จะทำให้เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการ

เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกัน 2 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการพัฒนาครู และบุคลากร และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนน้อยกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูง

กว่าปริญญาดริ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4.1 ที่ว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็น
 ต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจในการ
 จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เข้าใจต่อการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม
 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนซึ่งเป็น
 พฤติกรรมการบริหารงานที่กระทำ หรือแสดงออกไปอย่างหนึ่งอย่างใด ทำให้ครูที่มีการศึกษาใน
 ระดับที่สูงขึ้น มองเห็น เข้าใจ รับรู้ ได้มากกว่า จึงน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานใน
 โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาท
 ของผู้บริหารแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมใจ ลักษณะ (2546 : 52) ที่ได้กล่าวถึงความ
 สำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อยกระดับความรู้
 ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆและเป็น โอกาสให้บุคลากรทุกกลุ่ม
 ทุกระดับมีส่วนร่วมศึกษาสถานภาพความสำเร็จขององค์กร วิเคราะห์ปัญหา และมีส่วนร่วมในการ
 หาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อเพิ่มความสำเร็จขององค์กร และยังสอดคล้องกับ
 แนวคิดเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการทั้งเขต 1 และเขต 2 ที่ได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรไว้
 หลายโครงการ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพที่จะช่วยให้การดำเนินงานของครูเป็นไป
 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจในงานปฏิรูปการศึกษาให้เอื้อ
 ต่อการทำงาน และไปในทิศทางเดียวกัน (เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และ เขต 2 : 2550)
 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความคิดเห็นในบทบาทของ
 ผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารงานของผู้บริหาร
 โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมในด้านการพัฒนาครูให้มีการศึกษาสูงขึ้นและ สิ่งเหล่านี้
 จะทำให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการบริหารการศึกษา

2.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการ
 เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนก
 ตามประสบการณ์การสอน พบว่า โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็น
 ต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 5 ด้านส่วน
 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์การ
 สอนมากกว่า 10 ปีมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่
 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 – 10 ปี และครูที่
 มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ตามลำดับซึ่งผลการศึกษาเปรียบเทียบนี้มี ความสอดคล้องกับ

สมมติฐานข้อ 4.2 ที่ว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานต่างๆที่กำหนดไว้ในสถานศึกษานั้น งานวิชาการถือเป็นหัวใจและสำคัญที่สุดของโรงเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง ประสบการณ์ในการสอนของครูที่มีระยะเวลาต่างกัน ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน ซึ่งโดยปกติครูที่มีประสบการณ์มากย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความชำนาญมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นระยะเวลานาน หรือมีประสบการณ์ในการทำงานสูงขึ้น ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ ในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน ทำให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของตาสาด พุ่มคอกไม้ (2546 : 63 – 64) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกันคือ น้อยกว่า 5 ปี, ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี นั้นมีปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ เพ็ญใจ พรหมเทศนานนท์ (2541 : 93 – 94) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานคือ น้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไปนั้นโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ของครูเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อผลของการรับรู้ต่อบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูโดยตรง ดังนั้น ในการบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนผู้บริหารต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของครูผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนนั้นๆ ด้วย

2.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนไม่แตกต่างกัน โดยครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียน

ในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาเปรียบเทียบนี้มีความสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4.3 ที่ว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้นโรงเรียนขนาดกลางจึงมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดสภาพชั้นเรียนให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน โดยที่จำนวนนักเรียนที่น้อยสามารถทำให้การจัดการนักเรียนเข้าห้องมีจำนวนเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และครูสามารถดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามสภาพจริงและหลากหลาย

ครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ทันต่อการเตรียมการเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ระบบบริหารจัดการ หรือบุคลากร ดังนั้น จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ และนอกจากนี้โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นพิเศษมีความพร้อมในด้านทรัพยากรการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณที่มากกว่า การได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล การที่อยู่ในชุมชนชนบทที่ใหญ่ทำให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่นำมาใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ปัญหา ดังนั้นในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการจัดหา และทำสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเต็มที่มากกว่า และสามารถพัฒนาครูและบุคลากรได้อย่างสม่ำเสมอ

ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของประ โยชน์ ชัยณรงค์ (2548 : 58 – 59) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับศุทธิดา ทองช่อม (2548 : 75) ที่

ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าครูที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

2.5 จากผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้เป็นประเด็นหลักๆ ได้คือ

2.5.1 ในด้านปัญหาพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือขาดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร และ แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารยังไม่ได้มีการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้นักเท่าที่ควร ขาดการประสานสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและสถานประกอบการต่างๆ โดยเฉพาะสถานประกอบการต่างๆ ในเขตจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีอยู่ค่อนข้างมาก จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ว่าผู้บริหารมีการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมากเป็นอันดับสุดท้ายซึ่งผู้ปกครองและชุมชน เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่มีทั้งด้านกำลังทรัพย์ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปรารภผู้ท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครองซึ่งถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญมากขึ้นและรู้จักบริหารจัดการ จะสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารการศึกษาได้มาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเผด็จ อุทุมสกุลรัตน์ (2545 : 179) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และพบว่าสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขคือ ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์

2.5.2 ในด้านข้อเสนอแนะ ที่พบมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งครูและบุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญ นอกจากนี้ผู้ปกครองและชุมชนก็มีส่วนช่วยในด้านการบริหารการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญเหล่านี้เพื่อการบริหารการศึกษาจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน แม้จะมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนเฉลี่ยของการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการดังนี้

3.1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดให้มีนโยบายและมาตรการในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ได้มีการพัฒนากลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.2 เขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีแผนงาน/ โครงการ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะความสำคัญและประโยชน์ของการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตลอดจนจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในระดับมากที่สุดคือสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้ทราบ ซึ่งในทางปฏิบัติยังไม่ได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทางโรงเรียนจึงควรปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างกว้างขวาง อาทิ การสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนสมาคมผู้ปกครองและครูให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีศักยภาพเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน

3.2.2 เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น รวมถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ได้เข้าใจในบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม และกำกับ ติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อความสมัครสมาน สามัคคี มีความรักผูกพันต่อกันและกัน อันจะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระหว่างกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ได้แก่ ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน

3.3.2 ควรศึกษาบทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเขตการศึกษาอื่นๆ

3.3.3 ควรมีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนกับโรงเรียนเอกชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ (2544) *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร
ทิพย์พับบลีเคชั่น
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของ
โรงเรียนเอกชน" *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- กระทรวงศึกษาธิการ (2539) *แผนการพัฒนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8
(พ.ศ. 2540 – 2544)* กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- (2542) *แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพมหานคร*
- (2544) *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ*
- (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*
- (2546ก) *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิคิบุคคล กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*
- กาญจนา คุณารักษ์ (2543) *หลักสูตรและการพัฒนา นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
กุดยา ดันติผลาชีวะ (2544) "การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ" วารสารการศึกษาปฐมวัย
3 (กรกฎาคม) หน้า 17 -25*
- โกศล ศรีทอง (2542) "คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3" *ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- เจมวิทช์ เกรือคำ (2547) "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์" *ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*
- จรรุณ ชูลาก (2545) "ผู้บริหารกับกลยุทธ์ Child Centered" *วารสารข้าราชการครู 47
5 (กันยายน - ตุลาคม) หน้า 31 - 33*

- ชนาธิป พรกุล (2543) *แคทส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____ . (2544) "การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง" *วารสารวิชาการ* 4
9 (กันยายน) หน้า 2 - 7
- จิตยา สุวรรณชฎ (2527) *สังคมวิทยา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ดิเรก พลเลิศ (2533) "บทบาทของศึกษานิเทศก์ตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงาน
ศึกษานิเทศก์" *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*
- คำริ บุญชู (2548) "ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนครเขต 3"
วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2, 7(พฤษภาคม - กรกฎาคม) :
110 - 137
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2536) "ทฤษฎีระบบ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน
การบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 3 หน้า 191 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ทัศนาศ แสงศักดิ์ (2547) "ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา"
วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3, 7(มกราคม - มิถุนายน) :
12 - 18
- ทศนา เขมมณี (2542) "การจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลซิปปา
(CIPPA MODEL)" *วารสารวิชาการ* 2, 5(พฤษภาคม) : 4 - 30
- _____ . (2548) *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ* กรุงเทพมหานคร ด้านสุทธาการพิมพ์
- ทศนา เขมมณี และคณะ (2545) *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหา
ข้อใจ* กรุงเทพมหานคร พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
- ธวัช แก้วมณีชัย (2542) "การประเมินโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม" *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล และคณะ (2545) *หลักสูตรสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ (2549) *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* กรุงเทพมหานคร
วี. อินเตอร์. พรินท์

- ธีระ รุณเจริญ (2546) *การบริหาร โรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด
- ขำรง บัวศรี (2543) "กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง" *วารสารวิชาการ* 3
5 (พฤษภาคม) หน้า 17 - 22
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์ และคณะ (2545) *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*
กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533) *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน์
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545) "การปฏิรูปการเรียนรู้: การศึกษาความรู้ตามการรับรู้เจตคติและ
พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติของครูในโรงเรียน
สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ" *วารสารวิชาการการศึกษาศาสตร์* 3, 2-3
(พฤษภาคม - ธันวาคม) หน้า 122 - 140
- ประโชชน์ ชัยณรงค์ (2548) "การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" *วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ (บริหารการศึกษา)*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประสาธ อิศรปริศา (2538) *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร นำอักษรการพิมพ์
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) *การนิเทศการสอน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ
- เผด็จ อุทุมสกุลรัตน์ (2545) "การศึกษาการดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1" *วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545" (2545, 19 สิงหาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*
ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอน 74 ก หน้า 1-23
- พนัส หันนาคินทร์ (2549) *หลักการบริหาร โรงเรียน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ (2544) *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิค
การสอน 1* กรุงเทพมหานคร เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์
- พิสมัย ถิกะแก้ว (2539) *หลักสูตรประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

- เพียงใจ พรหมทัศนายนนท์ (2541) "บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย
ในโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ไพรัช สู่แสนสุข และบรรเจอดพร สู่แสนสุข (2546) "หลักสูตรสถานศึกษาแท้เพื่อผู้เรียนเป็น
สำคัญ" วารสารวิชาการ 6 2(กุมภาพันธ์) หน้า 2 - 26
- ไพรัช อรรถกามานนท์ และมัทนา โชควรวัฒนกร (2545) การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการ
ปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- ภิญโญ สาธร (2523) หลักการบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร ศ.ศ.การพิมพ์
_____ . (2528) หลักการบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- เมธี ปิณฑานนท์ (2529) การบริหารบุคลากรในวงการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
ไอ เอส พรินติ้ง เฮาส์
- รุ่ง แก้วแดง (2544) การประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก กรุงเทพมหานคร
วัฒนาพานิช จำกัด
- ถาวร เกษตรสุนทร (2543) ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การเรียนการสอน : ร่วมคิดร่วมเขียน ปฏิรูปการ
เรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด กรุงเทพมหานคร สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- นางสาว พุ่มดอกไม้ (2546) "ปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนจังหวัดเพชรบุรี" สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(วิชาเอกธุรกิจการ
ศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์บริษัท ดันฮ้อ ๑๕๕๕ จำกัด
_____ . (2542) แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรุงเทพมหานคร บริษัท แอล ที เพลส
จำกัด
- _____ . (2545) เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กรุงเทพมหานคร พรินทวานกราฟฟิค
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ กรุงเทพมหานคร รุ่งเรืองธรรม
- วิศิษฐ์ ขวัญเมือง (2536) "การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตาม
ทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส"
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตการศึกษา (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ศักดิ์สิทธิ์ ทรัพย์ขวัญเมือง (2543) "การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี" วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
- ศักดิ์สิทธิ์ แร่ทอง (2549) "ตัวแปรที่พยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี" วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- ศิริศักดิ์ วัฒนศิริ (2546) "พฤติกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถม
ศึกษาในจังหวัดพัทลุง" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการ
ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศุทธิดา ทองช่อม (2548) "บทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา" วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์ (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สงบ ลักษณะ (2542) "หลักสูตรท้องถิ่น" วารสารปฏิรูปการศึกษา 1 8(มกราคม) หน้า 6
- สมใจ ลักษณะ (2546) การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
บริษัท ธนจักรการพิมพ์ จำกัด
- สมนึก จ้อยคอนกลอย (2544) "บทบาทที่รับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถม
ศึกษาในเขตการศึกษา 7" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัษนเรศวร
- สมศักดิ์ ถิ่นธนะเวชญ์ (2542) "พุทธศาสตร์การสอน" วารสารวิชาการ 2 1 (มกราคม) หน้า 51 - 61
- สมาน แก้วคำไสย์ (2545) "บทบาทของผู้บริหารต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด"
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัษศรีนครินทรวิโรฒ

- สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์ (2543) "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพาณิชยการ" สารนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย (วิชาเอกธุรกิจการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เสริม เคนโยธา (2546) "บทบาทการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุนทรี่ ไพรสวรรณ (2541) "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุรวิช แก้วอำไพ (2544) "ภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุนทร อธิธิตาร (2544) "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ (2543 ก) *การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____ . (2543) *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- _____ . (2543) *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____ . (2543) *ร่วมคิด ร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด* กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2544) *รายงานการวิจัยการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ* กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร บางกอกบล็อด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559*
กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 (2550) *แผนปฏิบัติการราชการประจำปี
งบประมาณ 2550*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 (2548) *แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี (2548 – 2551)*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538) *การดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนใน
โครงการจัดทำเอกสารและคู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน เล่ม 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา*
_____ (2539) *คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชน ประเภท
สามัญฉบับปรับปรุง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา*
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2525) *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525*
- สำลี รักสุทธี (2544) *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น
สำคัญ กรุงเทพมหานคร พัฒนาการศึกษา*
- สุวิทย์ มูลคำ (2542) *เพิ่มสะสมผลงาน Portfolio พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพมหานคร ที.พี.พรินท์
หวน พันธุพันธ์ (2528) การบริหารโรงเรียน กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์*
- อนัญญา กรังพานิช (2549) "บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" *ปริญาคุณศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*
- อัปสร ยิ่งเจริญ (2543) "ทัศนะของนักเรียนต่อบทบาทของครูในการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง" *ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม)*
- อุทัย บุญประเสริฐและชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528) *หลักและแนวทางการจัดการนิเทศสำหรับโรง
เรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร รุ่งเรืองศาสน์การพิมพ์*
- อุทัย หิรัญโต (2526) *สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์*
- อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543) *กลยุทธ์ทางการศึกษา : ร่วมคิด ร่วมเขียนผู้เรียนสำคัญที่สุด
กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค*

- Ballantine, Jeannae J. (1993). *The Sociology of Education : a systematic analysis*. 3rd ed
Englewood cliffs NJ: 252 - 253.
- Bertlesen, Cynthia Diane. (1998). "Primary Special Education Children Within and Inclusive
Child-Centered Environment : A Qualitative Case Study." Dissertation Thesis, Ph.D.
(Education, Elementary). Ohio : The Ohio State University. Photocopied.
- Brandes, Donna and Ginnis, Paul. (1988). *A Guide to student – Centered Learning* . London:
Blackwell Ltd.
- Broom, L. and P. Seiznick. (1963). *Sociology : A text write Adapted Reading*. New York ::
Harper & Row Publisher.
- Callysta, Roy and Sharon, Rovert - SL. (1980). *Theory Construction in Using and Adaption
Model*. New Jersey: Prentice - Hall.
- Capmbell, Ronald F.ct.al. (1971). *Introduction to Educational Administration*. Boston: Allyn
and Bacon.
- Davis, Gray A., and Magaret A.Thomas. (1989). *Effective School and Effective Teachers*.
Boston: Allyn and Bacon.
- Driscoll, Marcy P. (1994). *Psychology of Learning for Instruction*. Needham Height MA:
Allynn and Bacon.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education 3th ed*. New York: McGraw Hill Book.
- Gorton, Richard. (1983). *School Administration and Supervision*. Dubuque: Wm. C. Brown
- Hallinger, Phillip, and Joseph Murphy (1985). "Assessing the Instructional Management Behavior
of Principle". *The Elementary School Journal*. 86, 2 (November) : 223
- Hilgard, Ernest R. and Bower, Gordon H. (1975). *Theories of learning, 4th ed*. Englewood
cliffs, N.J. : Prentice - Hall.
- Kagan, Suzi. (2003). "Short-term Child-Centered Play Therapy Training with School Counselors
and Teachers in Israel" Pro Quest Digital Dissertation DAI-A 64/06. P.1985
- Lang, Hellmut R., Mcbeath, Arthur and Hebert Jo. (1995). *Teaching : Strategic and Methods for
Student Centered Instruction*. New York : Harcourt Brace Company.
- Liu, Ching-Jen. (1985). "An Identification Of Principle Instructional Leadership Behaviors in
Effective High School (Supervision)" Dissertation Abstract Online 46 (04) : 155-A

- Lum, Jean L.T. (1976). *"Role Theory" Child Bearing : A nursing Perspective*. Philadelphia: F.A.Davis Company.
- Pine, G.J. and V.B.Angelo. (1977). *Learner Centered Teaching : A Humanistic View*. Colorado: Love Publishing.
- Ray, Julie Ann. (2000). "Rural and urban teacher's understanding of constructivism and its influence on their teaching practices." Dissertation Thesis, Ph.D. (Education). Columbia : The University of Missouri - Columbia. Protocopied.
- Ryan, Sharon Kaye. (1968). "Freedom to Choose : A Past-Structural Study of Child-Centered Pedagogy in Kendergaten Classroom." (URB and Education. Menerity Students). Dissertation Thesis. Ed.D. (Curriculum and Instruction). Columbia : Colombia University Teachers College. Protocopied.
- Sanghirun, Visis. (2002). "Administrator and teacher responses to legally mandated, learner-centered educational reform : An examination of instructional dilemmas in a Thai private vocational school." Dissertation Thesis, Ph.D. (Education). Illinois : The Illinois State University. Protocopied.
- Taff, Barry Chaarles (1997). "Teacher Perception of Principal Role Behaviors of School Effectiveness" Pro Quest Digital Dissertation 58(07) : 2486-A
- Tzuo, Pei-Wen. (2004). "The Nature of Teacher Control and Children's Freedom in a Child-Centered Classroom" Pro Quest Digital Disseration DAI-A65/05, p. 1654.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิถก
 วุฒิการศึกษา กศ.บ.(คณิตศาสตร์และเคมี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 M.E.d (Educational Administration) Utah State University USA
 Ed.D (Educational Administration) Utah State University USA
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)
2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ
 วุฒิการศึกษา Ph.d (Education) จาก University of Tasmania
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ชื่อ อาจารย์ ดร.ชวลิต หมั่นนุช
 วุฒิการศึกษา น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง ,M.Sc. (Community College Teaching), Pittsburg State University, USA., Ph.D. (Development Administration), NIDA.
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)
4. ชื่อ อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การศึกษามหาบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 บางแสน
 สถานที่ทำงาน สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ
5. ชื่อ อาจารย์ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์
 วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) สาขาเอกการวิเคราะห์และ
 วางแผนการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 137



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีคิลก

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวน
การวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการ
ศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 137



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการ
การวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการ
ศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (ป)/ 137



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คร.ชวลิต หมั่นนุช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการ
การวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการ
ศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 137



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวว่านักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการ
การวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการ
ศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆนักศึกษายะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 137



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ตามโครงการวิทยานิพนธ์
ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการ
การวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการ
ศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรนิรันต)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 233



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดย นำแบบสอบถาม
ไปสอบถามความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตาม
ปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลอง
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าคงจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 139



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก ครูในโรงเรียนเอกชนที่
เปิดสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 – 4 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าคงจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (บ)/ 139



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 2

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก ครูใน โรงเรียนเอกชนที่
เปิดสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 – 4 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าคงจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ.0522.16 (ป)/ 272



สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

28 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก ครูใน โรงเรียนเอกชนที่
เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าคงจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2 ท่านคือ รศ.ดร.กล้าทองขาว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.จักรพรรดิ วัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงข้อมูลบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป คำตอบของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับจากท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์ จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างรอบคอบให้ครบทุกข้อ

หลังจากที่ท่านได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้แล้ว กรุณาพับแบบสอบถามและเขียนแม่กซ์แล้วส่งไปรษณีย์กลับมาตามที่อยู่ของผู้วิจัยได้เจ้าหน้าที่ของและติดแสตมป์ไว้ให้เรียบร้อยแล้ว ภายในวันที่ _____ นี้ ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์

บัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1**สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม**

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง () หน้าตัวเลือกที่ต้องการ

1. ระดับการศึกษา

() 1. ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์การสอน

() 1. น้อยกว่า 5 ปี

() 2. ตั้งแต่ 5 – 10 ปี

() 3. มากกว่า 10 ปี

3. ขนาดของโรงเรียน

() 1. ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน)

() 2. ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 – 1,500 คน)

() 3. ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป)

| |
|----------|
| ตอนที่ 2 |
|----------|

บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละรายการแล้วพิจารณาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในเรื่องนั้นในระดับใด แล้วกา ลงในช่องระดับการปฏิบัติหลังข้อความนั้นๆ

- 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในรายนี้อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในรายนี้อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในรายนี้อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในรายนี้อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในรายนี้อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 0 | ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียน | | ✓ | | | | |

จากตัวอย่างข้อ 0

อธิบายได้ว่าผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียนของท่านอยู่ในระดับมาก

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|--|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| | ส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 1 | ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์งานของโรงเรียน | | | | | | |
| 2 | จัดประชุมครูผู้สอนและบุคลากรอื่นๆในโรงเรียนเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |
| 3 | กำกับดูแลการจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |
| 4 | กำหนดมาตรการดำเนินการให้แผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ | | | | | | |
| 5 | เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน | | | | | | |
| 6 | ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 7 | สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 8 | จัดให้มีแผนจัดหางบประมาณและเทคนิคใหม่ๆมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู | | | | | | |
| 9 | ส่งเสริมให้ครูกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| | ส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | | | | | | |
| 10 | ประชุมร่วมกับครูเพื่อกำหนดเป้าหมายของ หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น | | | | | | |
| 11 | จัดประชุมครูเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรให้ มีเนื้อหาสาระ กิจกรรมสอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียน | | | | | | |
| 12 | ประชุมร่วมกับครูและชุมชนเพื่อวางแผนจัดทำ สาระของหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้อง ปัญหาในชุมชนและสังคม | | | | | | |
| 13 | ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหา สาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |
| 14 | สนับสนุนให้มีการจัดรายวิชาเลือกตาม โครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย | | | | | | |
| 15 | ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กิคิดค้น สร้างและสรุป ข้อความรู้ด้วยตนเอง | | | | | | |
| 16 | ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน | | | | | | |
| 17 | สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสนใจ ตามความ ถนัดและตามความสามารถของผู้เรียน | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|--|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 18 | สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน | | | | | | |
| 19 | สนับสนุนให้ครูคิดค้นสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ | | | | | | |
| 20 | จัดหาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน | | | | | | |
| 21 | แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 22 | วางแผนร่วมกับครูในการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครู | | | | | | |
| 23 | ให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย | | | | | | |
| 24 | สนับสนุนให้มีการดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย | | | | | | |
| 25 | สนับสนุนให้มีการประเมินผลการนิเทศเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครู | | | | | | |
| 26 | สนับสนุนให้ครูจัดเตรียมสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ | | | | | | |
| | ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 27 | สนับสนุนให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการเรียนการสอน | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 28 | สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง | | | | | | |
| 29 | เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน | | | | | | |
| 30 | สนับสนุนการจัดห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน | | | | | | |
| 31 | สนับสนุนให้ครูและนักเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความเป็นวิชาการ เช่น จัดป้ายนิเทศ อุทยานการศึกษา | | | | | | |
| 32 | สนับสนุนให้ครูจัดสภาพชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน | | | | | | |
| 33 | สนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการสำหรับเรียนวิชาเฉพาะ เช่น ห้องดนตรี ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา | | | | | | |
| 34 | สนับสนุนให้มีห้องแนะแนวที่มีสภาพเหมาะสมกับการให้บริการนักเรียน | | | | | | |
| 35 | สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญ วันสำคัญ กีฬาสี | | | | | | |
| 36 | สนับสนุนให้มีการจัดการแสดงความสามารถของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 37 | ส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการวางแผนการประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ | | | | | | |
| 38 | สนับสนุนให้ครูและผู้เรียนประเมินผลการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน | | | | | | |
| 39 | ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีที่หลากหลาย | | | | | | |
| 40 | สนับสนุนให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง | | | | | | |
| 41 | ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อ หาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ | | | | | | |
| 42 | เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด รูปแบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนรู้ | | | | | | |
| 43 | ส่งเสริมให้ครูทำเครื่องมือการประเมินที่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ของกิจกรรมและแผน/งาน โครงการ | | | | | | |
| 44 | สนับสนุนให้ครูจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ | | | | | | |
| 45 | สนับสนุนให้ครูทำรายงานผลการประเมินการ จัดการเรียนรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|--|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| | ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร | | | | | | |
| 46 | ประชุมร่วมกับครูเพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน | | | | | | |
| 47 | ชี้แจงให้ครูผู้สอนและบุคลากรเข้าใจและปรับแนวคิด แนวทางในการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 48 | แนะนำแนวทางให้ครูพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ | | | | | | |
| 49 | กระตุ้นให้ครูผู้สอนช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 50 | สนับสนุนให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |
| 51 | สนับสนุนให้มีคณะทำงานเพื่อระดมความคิดในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ปัญหาต่างๆ | | | | | | |
| 52 | ให้คำปรึกษา แนะนำครูเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | | | | | | |
| 53 | ให้คำปรึกษา แนะนำครูเกี่ยวกับการแก้ปัญหการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | | | | | | |
| 54 | สนับสนุนให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ | | | | | | |
| 55 | ยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณแก่ครูที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 56 | นำผลการดำเนินการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ | | | | | | |
| 57 | สร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา | | | | | | |
| 58 | ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ | | | | | | |
| 59 | สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน | | | | | | |
| 60 | สนับสนุนให้ครูเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) มาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน | | | | | | |
| 61 | เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูเพื่อหาวิธีในการส่งเสริมการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาของนักเรียน | | | | | | |
| 62 | เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน | | | | | | |
| 63 | สนับสนุนการดำเนินการด้านเครือข่ายการเรียนรู้อะหว่างผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน | | | | | | |

| ข้อ | รายการ | ระดับปฏิบัติ | | | | | ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย |
|-----|---|--------------|-----|---------|------|------------|-------------------------------|
| | | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด | |
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| 64 | สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนสังเกตการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน | | | | | | |
| 65 | สนับสนุนสมาคมผู้ปกครองและครูให้มี ส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของ โรงเรียน | | | | | | |
| 66 | ให้โอกาสผู้ปกครองที่มีศักยภาพเข้ามา สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน | | | | | | |
| 67 | ประสานกับสถานประกอบการ องค์กรต่างๆใน ชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ | | | | | | |
| 68 | สนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ | | | | | | |

ตอนที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้.....
.....
.....
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....
.....
.....
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้.....
.....
.....
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้.....
.....
.....
5. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร.....
.....
.....
6. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ง
ค่าคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

ตารางที่ 1 ง แสดงค่าความตรงเชิงเนื้อหา

| ข้อที่ | คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ค่าเฉลี่ย |
|--------|---------------------------------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | |
| 1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 2 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 3 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 4 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 5 | -1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.4 |
| 6 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 7 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 8 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 9 | +1 | +1 | +1 | 0 | +1 | 0.8 |
| 10 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 11 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 12 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 13 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 14 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 15 | +1 | +1 | +1 | 0 | +1 | 0.8 |
| 16 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 17 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 18 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 19 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 20 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 21 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 22 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 23 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 24 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |

ตารางที่ 1 ง (ต่อ)

| ข้อที่ | คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ค่าเฉลี่ย |
|--------|---------------------------------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | |
| 25 | +1 | 0 | +1 | 0 | 0 | 0.4 |
| 26 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 27 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 28 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 29 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 30 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 31 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 32 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 33 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 34 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 35 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 36 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 37 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 38 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 39 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 40 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 41 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 42 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 43 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 44 | +1 | 0 | +1 | 0 | 0 | 0.4 |
| 45 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 46 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 47 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 48 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |

ตารางที่ 1 ง (ต่อ)

| ข้อที่ | คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ค่าเฉลี่ย |
|--------|---------------------------------|---------|---------|---------|---------|-----------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | |
| 49 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 50 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 51 | +1 | +1 | +1 | 0 | +1 | 0.8 |
| 52 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 53 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 54 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 55 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 56 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 57 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 58 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 59 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 60 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 61 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 62 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 63 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 64 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 65 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 66 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 67 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 68 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0 | 0.6 |
| 69 | +1 | 0 | +1 | 0 | -1 | 0.2 |
| 70 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |
| 71 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1.0 |
| 72 | +1 | +1 | +1 | +1 | 0 | 0.8 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .982 | 68 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|--------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Plan1 | 259.30 | 1450.418 | .328 | .982 |
| Plan2 | 259.50 | 1425.398 | .585 | .982 |
| Plan3 | 259.46 | 1439.968 | .481 | .982 |
| Plan4 | 259.42 | 1434.902 | .627 | .982 |
| Plan5 | 259.52 | 1426.908 | .620 | .982 |
| Plan6 | 259.52 | 1432.255 | .613 | .982 |
| Plan7 | 259.58 | 1424.942 | .688 | .982 |
| Plan8 | 259.86 | 1422.613 | .641 | .982 |
| Plan9 | 259.44 | 1436.170 | .615 | .982 |
| Curriculum10 | 259.24 | 1434.472 | .575 | .982 |
| Curriculum11 | 259.36 | 1432.194 | .618 | .982 |
| Curriculum12 | 259.90 | 1422.541 | .609 | .982 |
| Curriculum13 | 259.14 | 1442.817 | .573 | .982 |
| Curriculum14 | 259.46 | 1439.600 | .559 | .982 |
| Curriculum15 | 259.28 | 1437.675 | .644 | .982 |
| Curriculum16 | 259.48 | 1429.357 | .754 | .982 |
| Curriculum17 | 259.34 | 1428.188 | .738 | .982 |
| Curriculum18 | 259.60 | 1415.633 | .726 | .982 |
| Curriculum19 | 259.64 | 1414.276 | .793 | .982 |
| Curriculum20 | 259.82 | 1418.926 | .740 | .982 |
| Curriculum21 | 260.14 | 1413.102 | .738 | .982 |
| Curriculum22 | 259.62 | 1417.955 | .788 | .982 |
| Curriculum23 | 259.76 | 1431.533 | .656 | .982 |
| Curriculum24 | 259.54 | 1422.009 | .758 | .982 |
| Curriculum25 | 259.52 | 1424.826 | .720 | .982 |
| Curriculum26 | 259.44 | 1430.456 | .699 | .982 |
| Surround27 | 259.54 | 1414.825 | .760 | .982 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|---------------|-------------------------------|--------------------------------------|--|--|
| Surround28 | 259.70 | 1420.378 | .767 | .982 |
| Surround29 | 259.74 | 1419.707 | .702 | .982 |
| Surround30 | 259.52 | 1426.540 | .745 | .982 |
| Surround31 | 259.64 | 1409.704 | .800 | .982 |
| Surround32 | 259.46 | 1424.662 | .762 | .982 |
| Surround33 | 259.30 | 1437.806 | .558 | .982 |
| Surround34 | 259.84 | 1402.382 | .742 | .982 |
| Surround35 | 259.16 | 1438.300 | .610 | .982 |
| Surround36 | 259.18 | 1431.987 | .653 | .982 |
| Evaluation37 | 259.34 | 1437.494 | .614 | .982 |
| Evaluation38 | 259.38 | 1434.118 | .679 | .982 |
| Evaluation39 | 259.26 | 1435.870 | .637 | .982 |
| Evaluation40 | 259.36 | 1431.378 | .632 | .982 |
| Evaluation41 | 259.46 | 1436.335 | .597 | .982 |
| Evaluation42 | 259.48 | 1423.275 | .745 | .982 |
| Evaluation43 | 259.42 | 1425.555 | .747 | .982 |
| Evaluation44 | 259.54 | 1427.478 | .688 | .982 |
| Evaluation45 | 259.48 | 1424.214 | .787 | .982 |
| Develop46 | 259.46 | 1438.825 | .607 | .982 |
| Develop47 | 259.38 | 1434.444 | .640 | .982 |
| Develop48 | 259.46 | 1433.029 | .586 | .982 |
| Develop49 | 259.36 | 1438.276 | .579 | .982 |
| Develop50 | 259.28 | 1440.042 | .591 | .982 |
| Develop51 | 259.36 | 1436.358 | .590 | .982 |
| Develop52 | 259.46 | 1437.764 | .544 | .982 |
| Develop53 | 259.46 | 1444.253 | .556 | .982 |
| Develop54 | 259.94 | 1407.078 | .745 | .982 |
| Develop55 | 259.64 | 1413.664 | .695 | .982 |
| Develop56 | 259.70 | 1423.316 | .695 | .982 |
| Develop57 | 259.64 | 1409.745 | .718 | .982 |
| Participate58 | 259.94 | 1400.915 | .781 | .982 |
| Participate59 | 260.02 | 1399.285 | .741 | .982 |
| Participate60 | 260.14 | 1408.858 | .670 | .982 |
| Participate61 | 260.10 | 1409.357 | .722 | .982 |
| Participate62 | 259.88 | 1413.332 | .679 | .982 |
| Participate63 | 260.00 | 1406.286 | .703 | .982 |
| Participate64 | 260.22 | 1414.828 | .641 | .982 |
| Participate65 | 259.96 | 1409.958 | .694 | .982 |
| Participate66 | 260.00 | 1397.429 | .761 | .982 |
| Participate67 | 260.04 | 1403.876 | .734 | .982 |
| Participate68 | 259.70 | 1404.622 | .772 | .982 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .906 | 9 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|-------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Plan1 | 31.38 | 24.036 | .518 | .906 |
| Plan2 | 31.58 | 20.208 | .806 | .886 |
| Plan3 | 31.54 | 22.539 | .679 | .896 |
| Plan4 | 31.50 | 22.337 | .788 | .890 |
| Plan5 | 31.60 | 21.796 | .668 | .897 |
| Plan6 | 31.60 | 22.857 | .616 | .900 |
| Plan7 | 31.66 | 21.617 | .741 | .891 |
| Plan8 | 31.94 | 21.160 | .696 | .895 |
| Plan9 | 31.52 | 23.193 | .657 | .898 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .951 | 17 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|--------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Curriculum10 | 62.32 | 86.100 | .670 | .949 |
| Curriculum11 | 62.44 | 85.762 | .698 | .948 |
| Curriculum12 | 62.98 | 83.367 | .664 | .950 |
| Curriculum13 | 62.22 | 88.828 | .642 | .950 |
| Curriculum14 | 62.54 | 88.580 | .567 | .951 |
| Curriculum15 | 62.36 | 87.664 | .698 | .949 |
| Curriculum16 | 62.56 | 86.823 | .701 | .948 |
| Curriculum17 | 62.42 | 85.759 | .750 | .948 |
| Curriculum18 | 62.68 | 81.732 | .789 | .947 |
| Curriculum19 | 62.72 | 82.042 | .822 | .946 |
| Curriculum20 | 62.90 | 83.480 | .746 | .948 |
| Curriculum21 | 63.22 | 83.114 | .675 | .949 |
| Curriculum22 | 62.70 | 83.276 | .795 | .946 |
| Curriculum23 | 62.84 | 86.586 | .663 | .949 |
| Curriculum24 | 62.62 | 83.465 | .825 | .946 |
| Curriculum25 | 62.60 | 84.000 | .798 | .947 |
| Curriculum26 | 62.52 | 86.540 | .690 | .949 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .928 | 10 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Surround27 | 35.60 | 33.061 | .692 | .922 |
| Surround28 | 35.76 | 33.247 | .778 | .917 |
| Surround29 | 35.80 | 32.694 | .750 | .918 |
| Surround30 | 35.58 | 34.167 | .764 | .918 |
| Surround31 | 35.70 | 31.357 | .834 | .914 |
| Surround32 | 35.52 | 34.418 | .712 | .921 |
| Surround33 | 35.36 | 35.786 | .587 | .926 |
| Surround34 | 35.90 | 29.684 | .808 | .917 |
| Surround35 | 35.22 | 35.889 | .647 | .924 |
| Surround36 | 35.24 | 34.717 | .705 | .921 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .952 | 9 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|--------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Evaluation37 | 32.30 | 23.724 | .729 | .950 |
| Evaluation38 | 32.34 | 23.086 | .835 | .946 |
| Evaluation39 | 32.22 | 23.767 | .706 | .951 |
| Evaluation40 | 32.32 | 22.140 | .852 | .944 |
| Evaluation41 | 32.42 | 22.942 | .808 | .947 |
| Evaluation42 | 32.44 | 21.843 | .854 | .944 |
| Evaluation43 | 32.38 | 22.200 | .853 | .944 |
| Evaluation44 | 32.50 | 22.378 | .792 | .948 |
| Evaluation45 | 32.44 | 22.333 | .849 | .944 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .917 | 12 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|-----------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Develop46 | 43.38 | 39.791 | .715 | .909 |
| Develop47 | 43.30 | 39.276 | .709 | .909 |
| Develop48 | 43.38 | 38.649 | .682 | .909 |
| Develop49 | 43.28 | 39.675 | .679 | .910 |
| Develop50 | 43.20 | 39.388 | .787 | .907 |
| Develop51 | 43.28 | 39.512 | .664 | .910 |
| Develop52 | 43.38 | 39.016 | .700 | .909 |
| Develop53 | 43.38 | 40.526 | .708 | .910 |
| Develop54 | 43.86 | 37.225 | .567 | .918 |
| Develop55 | 43.56 | 36.986 | .625 | .914 |
| Develop56 | 43.62 | 37.098 | .784 | .904 |
| Develop57 | 43.56 | 36.415 | .645 | .913 |

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

| | | N | % |
|-------|-----------------------|----|-------|
| Cases | Valid | 50 | 100.0 |
| | Excluded ^a | 0 | .0 |
| | Total | 50 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .974 | 11 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|---------------|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| Participate58 | 34.54 | 97.886 | .847 | .972 |
| Participate59 | 34.62 | 95.669 | .880 | .971 |
| Participate60 | 34.74 | 97.829 | .831 | .972 |
| Participate61 | 34.70 | 97.684 | .918 | .970 |
| Participate62 | 34.48 | 98.255 | .900 | .971 |
| Participate63 | 34.60 | 96.939 | .878 | .971 |
| Participate64 | 34.82 | 99.089 | .830 | .972 |
| Participate65 | 34.56 | 97.721 | .888 | .971 |
| Participate66 | 34.60 | 94.653 | .928 | .970 |
| Participate67 | 34.64 | 96.194 | .917 | .970 |
| Participate68 | 34.30 | 101.153 | .724 | .975 |

ประวัติผู้วิจัย

| | |
|-------------------------|---|
| ชื่อ | นางสาวอุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ |
| วัน เดือน ปีเกิด | 5 มกราคม 2505 |
| สถานที่เกิด | อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ |
| ประวัติการศึกษา | ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) พ.ศ. 2526 ปริญญาตรีศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) พ.ศ. 2545 |
| สถานที่ทำงาน | Music Square 59/8 ซอยวัดราษฎร์ ถนนท้ายบ้าน ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10280 |
| ตำแหน่ง | Director |